

Rēzeknes novada publisko bibliotēku 2024. gada darba pārskats

Rēzekne
2025

Saturs

Kopsavilkums	3
1. Vispārīgs reģiona bibliotēku raksturojums.....	5
2. Finansiālais nodrošinājums.....	5
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums.....	6
4. Personāls.....	8
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība.....	13
6. Krājums.....	23
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem.....	28
8. Novadpētniecība.....	37
9. Projekti	44
10. Publicitāte.....	44
11. Sadarbības tīkla raksturojums.....	46
12. Metodiskais un konsultatīvais darbs.....	58
Pielikumi	

Kopsavilkums

✓ *darba prioritātes un sasniegumi*

- Bibliotēku apkalpošanas pilnveidošana, sniedzot konsultācijas informācijpratības, medijpratības un digitālo pakalpojumu jomā **vietējās sabiedrības vajadzībām** (14.-15. lpp., 17.-21. lpp.)
- Krājuma komplektēšana, apstrāde, uzskaitē, saglabāšana un popularizēšana (23.-27. lpp.)
- Bērnu un jauniešu lasītprieka veicināšana un literāro interešu attīstīšana, lasīšanas veicināšanas aktivitātes (32.-35. lpp.)
- Sadarbības veicināšana, iedzīvotāju iesaistīšana kultūras norisēs (46.-57. lpp.), darbības popularizēšana e-vidē (45.-46. lpp.)

✓ *jauni pakalpojumi, esošo pakalpojumu pilnveide*

Visas 29 pagastu bibliotēkas ir noslēgušas sadarbības līgumu ar Rēzeknes Centrālo bibliotēku (RCB) par pielāgotās literatūras - grāmatu palielinātā drukā un audio grāmatu nodrošināšanu no RCB filiāles - Pielāgotās literatūras bibliotēkas - informācijas centra krājuma. Līdz šim šo pakalpojumi piedāvāja sešas bibliotēkas.

Lai nodrošinātu lietotājiem informācijas pakalpojumus, kas saistīti ar tehnoloģiju ienākšanu cilvēku ikdienā – latvija.lv e-pakalpojumi, bibliotēku darbinieki pilnveido savas zināšanas profesionālās pilnveides pasākumos.

Izmantojot sociālos tīklus, tiek veicināta bibliotēkas krājuma atpazīstamība, nodrošinot attālinātu autorizāciju, tiek veicināta e-kataloga pieejamība, izdevumu rezervēšana.

Katrs pasākums tiek uzskatīts par izglītojošu darbības virzienu it īpaši, kas saistīts ar darbu ar bērniem.

Ar dažādām izstādēm un pasākumiem tiek daudzveidots bibliotēku darbs. (lpp. 27., 30.-31., 34.-35., 39.-43., 47.-57.)

✓ *jauni projekti*

Čornajas pagasta bibliotēkas Rāznas nodaļā, tika realizēts “Rāznas nacionālā parka biedrības” projekts, grāmatu plauktu restaurēšanai. (43. lpp.)

- ✓ *“Restarts lasīšanai”* (LNB ar Latvijas Republikas Kultūras ministrijas un Izglītības un zinātnes ministrijas atbalstu, sadarbībā ar partneriem 2024. gadā uzsāka plašu sabiedrības iesaistes kustību “Restarts lasīšanai”)

Aktīvākie atbalstītāji :

- Audriņu PB organizē daudzveidīgas integrēta tipa nodarbības un aktivitātes (30., 31. lpp.)
- Bērzgales PB lasīšanas veicināšanas aktivitātes tiek papildinātas ar radošajām nodarbībām (31. lpp.)
- Dricānu PB lasīšanas veicināšanas aktivitātes notiek ciešā sadarbībā ar izglītības iestādēm (34. lpp.)

- Kantinieku pagasta bibliotēka veicina lasītpatiku, iekļaujot lasīšanas nodarbības interaktīvajās aktivitātēs. (33. lpp.)
 - Maltas pagasta bibliotēkā lasīšanas veicināšanas norises ir tematiski daudzveidīgas un diferencētas. (32.-33. lpp.)
 - Ozolaines pagasta bibliotēkā – vasaras brīvlaika lasīšanas maratons ar noslēguma pasākumu "Bibliotēkas draugu pikniks" (34. lpp.)
 - Viļānu pilsētas bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļās telpās darbojas jauniešu interešu centrs, kopīgie lasīšanas veicināšanas pasākumi tiek rīkoti biežāk. (34. lpp.)
- ✓ *LNB datu centra problēmas ietekme publisko bibliotēku darbā (2024. gada 1. jūlijā LNB datu centrā tika konstatēti darbības traucējumi, kas ietekmēja bibliotēkas un datu centra klientu informācijas sistēmu darbību)*

Darbības traucējumi neskāra lielāko daļu bibliotēku, jo bibliotēku darbinieki atradās atvaļinājumā.

Mākoņkalna pagasta bibliotēkas vadītāja, situāciju vērtē šādi: "... būtiski neietekmēja, jo bibliotēkas klientu skaits nav īpaši liels, lai tas ietekmētu darbu. Klientu uzskaitē, kā arī izsniegumi, tika reģistrēti atsevišķā burtnīcā, un tad, kad sistēma atsāka savu darbu, tie tika savādīti sistēmā."

"Kā vērā ņemama problēma bija arī BIS ALISE traucējumi, kas ilga vairākas dienas. Šo traucējumu rezultātā nācās katram apmeklētājam iekārtot lapu, uz kuras sarakstīt svītru kodus un nosaukumus, izņemtajiem izdevumiem un kaudzēs atstāt grāmatas, ar katra lasītāja vārdu, ko pēc tam ievadīt sistēmā. Lauku vidē, kur visi viens otru pazīst, un apmeklētāju nav tik daudz, šādi varēja izlīdzēties, lai gan dienā, kuru esi izreklamējis, kā apmeklētāju dienu atvaļinājuma vidū, kad sanāca diezgan daudz apmeklētāju, iestājās zināms šoks." (Nagļu PB)

Secinājums: Cirkulācijas traucējumi tika atzīti par vairāk vērā ņemamiem, nekā e-kataloga un citu sistēmas funkciju nepieejamība.

- ✓ *citas ar bibliotēkas darbu saistītās problēmas, to risinājumi*
- Galvenie bibliotēku sasniegumi un prestižs balstās uz darbinieku radošumu un izdomu, jo finansiālais atbalsts ir minimāls.
- Veikt efektīvu resursu pārvaldību, meklēt papildu finansējuma avotus, veicināt sadarbību finansējuma piesaistei.

✓ *citi aktuāli jautājumi*

Novada publiskās bibliotēkas neveic Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru (VPVKAC) funkcijas, bet to darbībā arvien vairāk laika tiek veltīts tieši e-pakalpojumu veikšanai.

1. Vispārīgs reģiona bibliotēku raksturojums

- *Īss situācijas apraksts*

2024. gadā Rēzeknes novadā darbojās 29 publiskās bibliotēkas, sešas bibliotēku nodaļas - pakalpojuma sniegšanas vietas (PSV), viens ārējās apkalpošanas punkts (ĀAP) un 14 izglītības iestāžu bibliotēkas.

Pakalpojumu sniegšanas vietas:

Čornajas pagasta bibliotēkas Rāznas nodaļa;

Gaigalavas pagasta bibliotēkas Vecstrūžānu nodaļa;

Kaunatas pagasta bibliotēkas Dubuļu nodaļa;

Silmalas pagasta bibliotēkas Gornicas nodaļa;

Silmalas pagasta bibliotēkas Ružinas nodaļa;

Silmalas pagasta bibliotēkas Štikānu nodaļa.

Viļānu pagasta Radopoles bibliotēkai ir ārējās apkalpošanas punkts Jaunviļānos.

- ✓ *bibliotēku sadarbības modelis reģionā*

Tabula “Bibliotēku sadarbības modelis”

Bibliotēku sadarbības modelis reģionā	Atzīmēt atbilstošo
Centralizēts	
Decentralizēts	X
Jaukta tipa	

Rēzeknes novada vietējās nozīmes publiskās bibliotēkas ir Rēzeknes novada pašvaldības iestādes “Kultūras un tūrisma pārvalde” struktūrvienības.

- Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā nav notikušas.
- Bibliotēku akreditācija pārskata periodā nav notikusi.

2. Finansiālais nodrošinājums

Otru gadu strādājam publisko bibliotēku finansēšanas modelī, kur bibliotekāro darbinieku atalgojums ietilpst pašvaldības iestādes “Kultūras un tūrisma pārvalde” budžetā, bet finansējums krājuma komplektēšanai, informācijas tehnoloģijām, saimnieciskās darbības izdevumi ietilpst katras (Rēzeknes novadā tās ir piecas) apvienības pārvaldes budžetā.

- *Tabula “Bibliotēkas izdevumi”*

Tabula “Bibliotēkas izdevumi”

	2022	2023	2024
Izdevumi kopā (EUR)	590324	673381	612917
Darbinieku atalgojums (bruto)	300229	361051	353398
Krājuma komplektēšana	65504	72195	69292

Kopējo finansējuma rādītāju dinamika ir mainīga. Pārskata gada rādītāju līkne lejupslīdoša visās trīs pozīcijās tabulā.

Kopējais samazinājums darbinieku atalgojumā izskaidrojams ar to, ka darbinieki atradās ilgstošā darbnespējas prombūtnē, daži līdz 3-4 mēnešiem gadā. Sakarā ar darbinieku maiņu Gaigalavas, Kaunatas un Pušas pagasta bibliotēkā, jaunu darbinieku stāšanās amatā notika ar kavēšanos, bet Pušas pagasta bibliotēkā (slodze 0,5) nācās meklēt darbinieku ilgāku laiku, jo vakances izsludinātā konkursa pirmajā kārtā pieteikumu nebija.

Krājuma komplektēšanas finansējuma samazināšanās radās nevis plānošanas rezultātā, bet budžeta izpildes gaitā, kad apvienību pārvaldēs, finansiālo līdzekļu nepietiekamības gadījumā, budžeta grozījumi tika veikti ne par labu bibliotēku vajadzībām.

Kopējos izdevumus ietekmēja būtisks kapitālo izdevumu samazinājums par 96%.

Protams, katrā bibliotēkā atsevišķi, situācija ir atšķirīga un atkarīga gan no darbinieka izveicības, gan finansētāja nostājas.

Piemēram, izdevumu atšķirība viena darbinieka bibliotēkā:

izdevumi kopā (EUR) no lielākā 22508 līdz mazākajam 8417;

izdevumi krājuma komplektēšanai (EUR) no 3941 līdz 946.

Nākamgad, līdz budžeta izstrādei, plānojam veikt sarunas ar pagastu apvienību vadītājiem par vienotas formulas un izdevumu koeficienta noteikšanu krājuma komplektēšanai visām publiskajām bibliotēkām.

Piešķirtais finansējums nodrošina bibliotēku pamatfunkciju veikšanu, bet attīstībai un mūsdienu pakalpojumu ieviešanai nepieciešama finansējuma palielināšana vai papildieguldījumi no citiem finansējuma avotiem.

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

- ***Jaunu ēku būvniecība, telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām, ēku rekonstrukcijas projekti*** nav notikuši.

- *Telpu veiktie remontdarbi*

Remontdarbi	Bibliotēku skaits
Kosmētiskais remonts	2
Apgaismojuma uzlabošana/gaismas ķermeņu nomaina	2
Jumta ūdens noteku remonts/nomaina	1
Krājuma telpā ir nomainīts grīdas pārklājums, kas telpu padara gaišāku un mājīgāku	1

Pārskata periodā remontdarbi tika veikti minimāli, tikai sešās bibliotēkās. Divās bibliotēkās - Auriņu PB un Silmalas PB Gornicas nodaļā plānotie remontdarbi nenotika, jo plānotie līdzekļi netika piešķirti.

Apdzīvotā vietā uzstādīta norāde uz Audriņu pagasta bibliotēku, izpildīts akreditācijas komisijas ieteikums.

Pārskata gada beigās tika uzsāktas sarunas ar Kaunatas apvienības pārvaldi un Rēzeknes novada Būvvaldi par Mākoņkalna pagasta ēkas rekonstrukciju, kā rezultātā tiek plānots ierīkot pacēlāju uz bibliotēku otrajā stāvā, kas nodrošinās piekļūšanu bibliotēkai cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

- ***Iekārtas, aprīkojums (t. sk. IKT nodrošinājums): situācijas raksturojums un vērtējums, nākotnes prognozes, atjaunināšanas iespējas***

Pārskata gada beigās Rēzeknes novada bibliotēkās bija 187 datori, no tiem 48 darbiniekiem un 139 lietotājiem.

Iekārtas un aprīkojums pakāpeniski tiek nomainīti un atjaunināti.

Stacionāro datorkomplektu skaits samazinās, jo kā norāda bibliotēku darbinieki, pieprasījums pēc tiem arvien samazinās. *Jauni datori netika nopirkti nevienā bibliotēkā.* Pēc iespējas datoriem tiek atjaunināta programmatūra, kas ļauj bibliotēkas apmeklētājiem izmantot mūsdienīgus veidus informācijas meklēšanai un apstrādei. Datortehnikas lietošanas laiks svārstās no 1 līdz 13 gadiem. “3TD” projektu datortehnika saglabājusies vēl septiņās bibliotēkās - 13 datorkomplekti. Nākamgad tiek plānots visus norakstīt, jo tikai daļa no tiem darbojas, bet neatbilst mūsdienu datortehnikas iespējām un prasībām.

Pavairošanas tehnika ir līdz deviņiem gadiem veca. Visas bibliotēkas ir nodrošinātas un laicīgi notiek tās apkope. Ir novērots, ka lietotāji pat nedaudz vairāk izmanto kopēšanas, izdrukas un skenēšanas pakalpojumus, nekā stacionāros datorus, tāpēc pavairošanas tehnika jāuztur darba kārtībā un jā rūpējas par tās atjaunošanu.

Datortehnikas uzraudzību un apkopi veic Rēzeknes novada pašvaldības IT nodaļas darbinieki.

Dricānu pagasta bibliotēkā lietotājiem bija pieejams tikai viens stacionārais dators, kas IT speciālistu vērtējumā tika atzīts par nederīgu un pat bīstamu lietošanai. Komunikācijas procesā ar apvienības pārvaldi, iesaistījās novada pašvaldības bibliotēku darba speciālists un Reģiona galvenās bibliotēkas vadība, rezultātā tika panākts, ka bibliotēkai tika nodoti trīs lietoti, bet labā darba stāvoklī datorkomplekti no slēgtās skolas datorklases.

Interneta tīkla ātrdarbība ir laba un atbilst tehniskajām prasībām, vienīgi uz vecajiem datoriem tā nav tik jūtama.

Bezvadu interneta Wi-Fi piekļuve nodrošina stabilu pieslēgumu, kas pašlaik ir ļoti svarīgi lietotājiem, kuri izmanto savas viedierīces. Īpaši aktīvi šo pakalpojumu izmanto jaunieši gan bibliotēku telpās, gan ārpus tām.

Kaunatas pagasta bibliotēkā (PB) gleznu, fotogrāfiju u.c. radošo darbu eksponēšanai uzstādīta universāla piekares sistēma. (*attēls 3.1.*)

3.1. Piekares sistēma Kaunatas PB

3.2. Jauns žurnālu statīvs Kantiņnieku PB

- ***Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā***

Bibliotēku aprīkojuma modernizēšanai, materiālā un tehniskā stāvokļa uzlabošanai ir nepieciešami papildus finansiālie līdzekļi, bet to trūkst. Projektu realizēšana nesekmējās.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

- 11.1 Bibliotēkās tiek nodrošināta piekļuve pamatpakalpojumiem bez maksas;
- 11.7 Drošas, iekļaujošas vides pieejamība.

4. Personāls

• *Personāla raksturojums*

Pārskata periodā Rēzeknes novada publiskajās bibliotēkās strādāja 43 darbinieki, 40 no tiem ir bibliotekārie darbinieki.

Tiesiskās darba attiecības pārtrauca Pušas pagasta bibliotēkas vadītāja.

Pelnītā atpūtā devās trīs bibliotēku darbinieces: Kaunatas pagasta bibliotēkas vadītāja Regīna Kablanova, Maltas pagasta bibliotēkas vadītāja Antoņina Krūza un Gaigalavas pagasta bibliotēkas Vecstrūžānu nodaļa bibliotekāre Vija Sjomkāne.

Vecstrūžānu nodaļā pieņemt jaunu darbinieku netiek plānots, lietotāju apkalpošanu nodaļā veiks Gaigalavas bibliotēkas vadītāja, kurai ar jauno 2025. gadu tiek plānots palielināt amata slodzi no 0,75 uz pilnu slodzi.

Bibliotekārā slodze	Darbinieku skaits
Pilna	15
Nepilna 0,75	18
Nepilna 0,5	7

Jauni darbinieki ir četrās pagastu bibliotēkās – vadītājas Gaigalavas PB, Kaunatas PB un Pušas PB, bibliotekāre Maltas PB.

Gaigalavas pagasta bibliotēkas vadītājai ir augstākā izglītība citā jomā, kā arī izglītība tiek papildināta RCB rīkotajos semināros un profesionālās pilnveidesursos.

Kaunatas pagasta bibliotēkas vadītājai ir maģistra grāds padagoģijā.

Pušas pagasta bibliotēkas vadītājai ir vispārējā vidējā izglītība un grāmatvežu kursi.

Bibliotekārei Maltas pagasta bibliotēkā ir vispārējā vidējā izglītība. Tiek **ieplānots pieteikties** LNB profesionālās pilnveides izglītības programmai **“Bibliotēku zinību pamati” (160h)**, kuras apgušana tiks uzsākta 2025. gada februārī.

Tā kā jauniem darbiniekiem nav profesionālās bibliotekārās izglītības, tiek sniegtas individuālās konsultācijas darbā ar BIS Alise, krājuma organizācijā un darba plānošanā. Konsultācijas sniedz RNP KTP bibliotēku darba speciālists un Reģiona galvenās bibliotēkas (RCB) darbinieki.

Bibliotekāro darbinieku izglītība	Skaitis
<i>Bibliotekārā izglītība</i>	14
Maģistra grāds (arī pielīdzinātie maģistri)	1
Bakalaura grāds	-
1. līmeņa profesionālā augstākā jeb koledžas izglītība	2
Augstākā (līdz 1993.g.)	-
3. profesionālais kvalifikācijas līmenis/ 4. LKI līmenis	11
<i>Izglītība citā jomā</i>	26
Maģistra grāds (arī pielīdzinātie maģistri)	6

Bakalaura grāds	4
1.līmeņa profesionālā augstākā jeb koledžas izglītība	5
Augstākā (līdz 1993.g.)	1
Vispārējā vidējā vai profesionālā izglītība	10

- ***Apbalvojumi un pateicības***

Rēzeknes novada pašvaldības iestādes "Kultūras un tūrisma pārvalde" konkursā "Gada balva kultūrā 2023" Maltas pagasta bibliotēka tika pieteikta nominācijā "Gada organizācija kultūrā" un bibliotēkas vadītāja Antoņina Krūza nominācijā "Gada kultūras darbinieks". Galveno balvu nominanti neguva, saņēma pateicības rakstus. (*attēli 4.1., 4.2.*)

4.1. Maltas PB bijusī vadītāja Antoņina Krūza un esošā vadītāja Olesja Šļahta

4.2. Nominācijas "Gada kultūras darbinieks" pretendenti

Nautrēnu apvienības pateicības rakstu par aktīvu un radošu darbu bibliotēkā un iedzīvotāju līdziesaisti kultūras procesos saņēma Nautrēnu pagasta bibliotēkas vadītāja Nellija Viļuma.

- ***Finansējums personāla attīstībai*** (profesionālajai pilnveidei, pieredzes apmaiņas braucieniem u. tml.)

Pieredzes apmaiņas braucieni uz Krāslavas novada bibliotēku, Augšdaugavas novada Naujenes bibliotēku, Zarasu rajona pašvaldības publisko bibliotēku (Lietuva) organizēja Reģiona galvenā bibliotēka ar IC Europe Direct Austrumlatgalē finansiālo atbalstu.

Pieredzes apmaiņas izbraukuma semināram Rēzeknes novada Simalas pagasta bibliotēkā transportu nodrošināja novada apvienību pārvaldes.

Bibliotekāru neformālās izglītības kursa "Informācijas meklēšana IS ALEPH datubāzēs un PRIMO" apgūšanai LNB KAC, pieciem jauniem bibliotēku darbiniekiem, tika apmaksāta mācību maksa kopsummā EUR 133,10.

Profesionālai pilnveidei darbinieki izmanto piedāvātās iespējas un izvēlas bezmaksas mācības tiešsaistē. Ieinteresētākie darbinieki izvēlas mācības un sedz mācību maksu paši.

Tabula "Apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi"

N.p. k.	Organizētājs (-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Klātienē vai attālināti	Dalībnieku skaits
1.	Valsts administrācijas skola	“Mākslīgā intelekta metodes ikdienas darbam un radošumam”	4	Attālināti	4
2.	Valsts administrācijas skola	“Kā parūpēties par sevi digitālajā laikmetā”	4	Attālināti	4
3.	Rēzeknes Centrālā bibliotēka	“Izmēģini spēkus projektu rakstīšanā”	3	Klātienē	13
4.	Rēzeknes Centrālā bibliotēka	Rēzeknes reģiona bibliotēku darbinieku seminārs: -“Latvijas skolu un bērnu bibliotekāru lasītprasības forums Siguldā”; -Pielāgotā literatūra; -Finanšu drošība digitālajā vidē; -Demokrātisko vērtību izpratne starpkaru Latvijā: vēlēšanas Latgalē	4	Klātienē	23
5.	LNB Attīstības departaments	“Kā panākt dubultjaudu lasītveicināšanu?”	4	Attālināti	4
6.	LNB medijpratības attīstības centrs	Mediji un medijpratība. Žurnālistika un mākslīgais intelekts.	4	Attālināti	1
7.	LNB KAC	Informācijas meklēšana IS ALEPH datubāzēs un PRIMO	4	Attālināti	7
8.	LNB KAC	„Google prezentācijas un veidlapas izmantošanas pamati”	4	Attālināti	1
9.	LNB KAC	„Bezmaksas mākslīgā intelekta (AI) rīku izmantošana bibliotēkā”	4	Attālināti	1
10.	LNB DAD, KM	“Mākslīgais intelekts un medijpratība: iespējas un izaicinājumi”	4	Attālināti	5
11.	LNB KAC	„Periodika un novadpētniecība”	4	Attālināti	1
12.	LNB, Restarts lasīšanai	“Vecāku iesaiste bērnu lasītprasības veicināšanā”	4	Attālināti	3
13.	LNB digitālās attīstības departaments	Digitālās bibliotēkas mācību seminārs	2	Attālināti	2
14.	LNB	“Latvijas kultūras kanons astoņās nozarēs”	12	Attālināti	1

15.	LNB LNerB	Pielāgotās literatūras pakalpojumu nodrošināšana Latvijas bibliotēkās.	4	Attālināti	1
16.	Rēzeknes Centrālā bibliotēka	Rēzeknes reģiona bibliotēku darbinieku seminārs: -“Digitālo rīku jēgpilna izmantošana pieaugušo izglītībā” -“Digitālās nedēļas aktivitātes – bibliotēkas piedāvājums”; -“Bibliotēkas nozaru aktualitātes”	3,5	Klātienē	24
17.	Silmalas pagasta bibliotēka	Rēzeknes reģiona bibliotēku darbinieku izbraukuma seminārs: -“Bibliotekārs – informācijas pārvaldītājs un sadarbības iniciators”; -“Grāmatas prezentācija” – radošā darbnīca; -Radošs brīdis IU “ST - art.lv”; -Prezmas Sv. Apustuļu Sīmaņa un Jūdas Romas katoļu baznīca un Prezmas ciema vēsture	4,5	Klātienē	31
18.	Rēzeknes Centrālā bibliotēka	Rēzeknes reģiona bibliotekāru pieredzes apmaiņas brauciens uz Krāslavas novada bibliotēku, Augšdaugavas novada Naujenes bibliotēku, Zarasu rajona pašvaldības publisko bibliotēku (Lietuva).	4	Klātienē	5
19.	Rēzeknes Centrālā bibliotēka	Rēzeknes reģiona bibliotēku darbinieku seminārs : - “Bibliotēkas krājuma veidošana un organizācija ”; - “Bibliotēkas krājuma noformējuma tehniskie līdzekļi ”; - “Aktualitātes komplektēšanā: padziļinātais UDK, dāvinājumi bibliotēkas krājumā ”; - “Finanšu pratība. Uzkrājumu veidi – kā veicināt savu un tuvinieku finansiālo neatkarību ilgtermiņā ”; -Ieskats konferencē “Baltā vilka zīmē”; - Ieskats Latvijas Interneta asociācijas Drošāka interneta centra seminārā “Drošs internets”; -Tarisa puzles kā mācību rīks – izglītojoša aktivitāte; -Atskats uz Baltu vienības dienai veltīto starptautisko konferenci	4	Klātienē	29
20.	Rēzeknes novada pašvaldība	Fizisko personu datu apstrādes aizsardzība	1,5	Attālināti	40

21.	Rēzeknes Centrālā bibliotēka	Rēzeknes reģiona bibliotēku darbinieku seminārs: -GOOGLE FORMS: rīks tiešsaistes veidlapu (aptauju) veidošanai; -BIS ALISE modulis Cirkulācija – padziļinātas zināšanas; -Ieskats Latvijas bibliotekāru novadpētniecības konferencē Jūrmalā; -Aktualitātes darbā ar jauniešiem: LNB BAC seminārā "Strādāsim kopā"; -Eiropas Kultūras galvaspilsēta Tartu 2024/Ungārijas prezidentūra ES padomē; -Krājuma komplektēšanas aktualitātes: ieskats LNB seminārā	4	Klātienē	25
22.	Lūznavas muiža	"Kultūras mantojuma pieejamība Latvijā un citviet. Esošā situācija un potenciāls. Piemēri".	3	Klātienē	1
23.	Preiļu galvenā bibliotēka	"Mēs esam Eiropas vērtību nesēji savā kopienā". Latgales reģiona bibliotēku darbinieku konference	9	Klātienē	6
24.	Rīga-TechGirls	Iepazīsti Tehnoloģijas. IT projektu vadība. Dizaina domāšana. Kiberdrošība	50	Attālināti	1

Novada bibliotēku darbinieki pārskata periodā kopumā apmeklēja 24 dažāda veida un tematikas profesionālās pilnveides norises. (15 tiešsaistē, 9 klātienē; organizētājs pamatā LNB; 4 RCB (Reģiona galvenās bibliotēkas) organizētie semināri ar daudzveidīgu tematiku).

- ***Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā – bērnu un jauniešu apkalpošana***

LNB KAC mācībās "Vecāku iesaiste bērnu lasītprīka veicināšanā" piedalījās trīs darbinieki, "Kā panākt dubultjaudu lasītveicināšanā?" četri darbinieki.

Rēzeknes reģiona bibliotēku darbinieku semināros tika izskatītas un apspriestas tēmas:

- "Aktualitātes darbā ar jauniešiem: LNB BAC seminārā "Strādāsim kopā";"
- informācija no Latvijas Interneta asociācijas Drošāka interneta centra semināra "Drošs internets";
- informācija no Latvijas skolu un bērnu bibliotekāru lasītpatikas foruma Siguldā.

Darbs ar bērniem un jauniešiem prasa atjautību, izdomu, radošumu, sapratni, iedziļināšanos un bieži arī pieņemošu attieksmi. Ne vienmēr šo attieksmi izdodas veidot, jo vairāk iemācīt. Darbinieki pilnveido zināšanas un prasmes, komunikācijas un saskarsmes veidošanai.

- ***Problēmas un to risinājumi personāla jomā***

Nemot vērā lielu darba pienākumu apjomu, bibliotekāro darbinieku atalgojums neatbilst ieguldītajam darbam. Tas rada sajūtu, ka darbs netiek pietiekami novērtēts, kā rezultātā pieaug

izdegšanas risks un zūd darba motivācija. Lai nodrošinātu augstu bibliotēkas pakalpojumu kvalitāti un stiprinātu darbinieku iesaisti, ir nepieciešams atzinīgi novērtēt viņu ieguldījumu un veidot konkurētspējīgu atalgojuma sistēmu.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

- Galvenie rādītāji

Tabula "Bibliotēkas pamatrādītāji"

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iep. gadu
Aktīvo lietotāju skaits	7050	6975	6855	-1; -2
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	2225	2214	2337	-0,5; +5
Bibliotēkas apmeklējums	90190	90188	88532	0; -2
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	24319	25782	27092	+6; +5
Virtuālais apmeklējums	27337	174626	166741	-; -5
Izsniegums kopā	185535	178088	172572	-4; -3
<i>t. sk. grāmatas</i>	99728	93190	89938	-7; -4
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	84393	74896	61695	-13; -21
<i>t. sk. bērniem līdz 18.g.</i>	31724	28721	27909	-10; -3
Bibliotēkārāis aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	22.7	23	23	+0,3; 0
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	45	46	51	+1; +5
Iedzīvotāju skaits	31110/ 4892	30387/ 4782	29684 / 4650	-2/-2; -2/-3

Iedzīvotāju skaita datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati.

Kopējo darba pamatrādītāju samazinājums daļēji izskaidrojams ar viena darbinieka bibliotēku darba pārtraukumiem, sakarā ar vadītāju maiņu, kā arī ar darbinieku darbnespējas prombūtnēm.

Katru gadu mūžībā dodas vecāka gadu gājuma cilvēki, kuri ir bijuši aktīvi bibliotēkas lietotāji un lasītāji, apmeklējot bibliotēku vairākas reizes nedēļā, jo lasīja gan grāmatas, gan žurnālus un avīzes.

Daudzi maina savu dzīvesvietu un aizbrauc no laukiem. Atbraucēju skaits nekompensē aizbraukušo skaitu.

Kopējo bibliotēkas apmeklējumu skaitu ir ietekmējis pieaugušo apmeklējumu skaita samazinājums, ko var izskaidrot ar to, ka cilvēki vairāk izmanto e-informācijas ieguves avotus ārpus bibliotēkas.

Izsnieguma skaits ir krities visās pozīcijās. Visvairāk to ir ietekmējis liels periodisko izdevumu izsnieguma samazinājums, kas saistīts nevis ar intereses mazināšanos, bet sakarā ar finansējuma samazināšanu periodiskajiem izdevumiem un izdevumu krievu valodā ierobežošanu. Bērni un jaunieši lasa maz un nelabprāt, bet neskatoties uz to, ir aktīvi bibliotēku apmeklētāji. Un tas ir tāpēc, ka bibliotēkās ir piemērota, labvēlīga vide un tiek piedāvātas dažādas aktivitātes un norises.

Par to ka bibliotēkās ir atgriezies dzīvība – čalošana un jautrība, liecina gan bērnu un jauniešu lietotāju skaita neliels pieaugums, gan manāms (21%) apmeklējumu skaita pieaugums. Šis pozitīvais notikums liecina par bibliotēku darbinieku spēju pielāgoties jaunajam, piedāvājot inovatīvus un interaktīvus pasākumus, kas piesaista mērķauditoriju.

• ***Pakalpojumu attīstība, jauninājumi – kopaina, piemēri, vērtējums***

Bibliotēku pakalpojumu un piedāvājumu attīstībā tiek ņemti vērā kritēriji, lai mazinātu cilvēka atstumtību, pilnveidotu viņu prasmes jebkurā dzīves posmā un jomā, veicinātu kopā būšanu.

Pārskata periodā bibliotēkās tika turpināts esošo pakalpojumu piedāvājums.

4. Bibliotēkas atbalsta un veicina mūžizglītības iespējas;
4.4. Veic ieguldījumu lai palielinātu iedzīvotāju skaitu, kuriem ir nodarbinātībai piemērotas prasmes;
4.7. Tiek atbalstīta bibliotēkas lietotāju zināšanu un prasmju uzlabošana ilgtermiņā attīstības veicināšanai, informējot, izglītojot.

- 10.2. Tiek atbalstīta visu iedzīvotāju sociālā, ekonomiskā un politiskā iekļaušana;
10.3 Tiek nodrošinātas vienlīdzīgas iespējas, mazinātas stāvokļa atšķirības pakalpojumu saņemšanā.

- 11.1 Nodrošināta piekļuve pamatpakalpojumiem bez maksas;
11.a Tiek atbalstītas pozitīvās sociālās saites starp pilsētu un lauku teritorijām.

- 16.10. Bibliotēkās tiek nodrošināta publiska piekļuve informācijai.

- 17.17. Tiek veicinātas un sekmētas efektīvas publiskā un privātā sektora, un pilsoniskās sabiedrības partnerības.

Lai nodrošinātu bibliotēkas pakalpojumu daudzveidību un plašāku pieejamību, līdztekus tradicionālajiem pakalpojumiem bibliotēkās arvien vairāk tiek piedāvātas iespējas iedzīvotājiem pakalpojumus saņemt e-vidē:

- autorizēto lietotāju reģistrācija un apkalpošana;
- bibliotēkas dokumentu attālināta rezervēšana, saņemto izdevumu pagarināšanas iespējas;
- konsultācijas portāla Latvija.lv izmantošanā;
- individuālas apmācības e-pakalpojumu izmantošanā, dokumentu noformēšanā;
- palīdzība viedtalruņu funkcionalitātes apgūšanā.

Attālinātie pakalpojumi, kas kļuva aktuāli pandēmijas laikā, pagastu bibliotēkās zaudē aktualitāti, cilvēki labprāt izvēlas klātienē komunikāciju, protams, izņemot tos, kuriem šāda iespēja ir liegta dažādu apstākļu dēļ.

Jauna norise Kantinieku pagasta bibliotēkā – filmu vakari. Katru oktobra otrdienu notika spēlfilmu vakari „**Kopā būšanas prieks**”, kur pulcējās bērni, jaunieši un pieaugušie. Piecas oktobra pēcpusdienas tika veltītas konkrētu bērnu filmu skatīšanai no Filmas.lv kataloga.

Aizkustinošie stāsti un filmas radīja neaizmirstamus piedzīvojumu pilnus mirkļus. Skatītāji filmu pauzēs risināja jautrus uzdevumus, apskatīja bibliotēkā izvietoto grāmatu izstādi "Aizraujošie kino stāsti" un lasīja fragmentus no grāmatām, pēc kurām tika veidotas šīs spēlfilmas. Šāda saite starp filmām un grāmatām veicināja lielāku interesi par lasīšanu. Norisēs piedalījās un sniedza atbalstu pasākuma saturīgās daļas veidošanā kolēģe - Sakstagala pagasta bibliotēkas vadītāja Ingrīda Mažāne. (attēls 5.1.)

5.1. Spēlfilmu vakari Kantinieku PB

Nagļu pagasta bibliotēkā tika uzsākts pasākumu cikls "Savējais starp savējiem", kuru mērķis bija iepazīstināt vietējos ar pašu cilvēkiem no cita skatu punkta. Tas ir stāsts par vietējo cilvēku talantiem, hobijiem, aizraušanos, ko daudzi pat nezina un nenojauš. Ar katru nākamo pasākumu apmeklētāju skaits tikai palielinājās, kas ir rādītājs, ka apmeklētājiem šie pasākumi bija interesanti. Ir reģistrēti 24 jauni bibliotēkas lietotāji, kas ir ļoti labs rādītājs, ņemot vērā kopējo iedzīvotāju skaitu. Šis rādītājs ir paaugstinājies, pateicoties pasākumiem, kas tika rīkoti bibliotēkā. (attēls 5.2.)

5.2. Izstāde "Neparastās kolekcijas", Arkādija Troņa kolekcija 6730 korķīšu no visas pasaules, Nagļu PB

- **Bibliomāts** (grāmatu pakomāti)

Bibliomāts Viļānu pilsētas bibliotēkā darbojas otro gadu. Tā izmantošana joprojām nav liela, 68 reizes gadā, bet dažiem pastāvīgiem lietotājiem ļoti nepieciešama.

- **Sabiedrības, lasītāju viedokļa izziņāšana par bibliotēkas darba kvalitāti, to rezultāti** (pētījumi, aptaujas, anketas u. tml.); jaunu lasītāju piesaiste

Apmeklētāju vēlmes un ierosinājumi tiek uzklauti, tiek meklēti piemēroti risinājumi un veidots bibliotekārais piedāvājums.

Ne tikai bibliotēku lietotāji, bet visi interesenti, var brīvi paust viedokli sociālajā vidē, bibliotēku kontos.

Lai uzzinātu lietotāju viedokli, bibliotēkās ir iekārtota atsauksmju un ierosinājumu grāmata.

Pirms jauno grāmatu iegādes un periodisko izdevumu abonēšanas bibliotēkās tiek analizēts lasītāju pieprasījumus un ņemtas vērā lasītāju vēlmes.

Anketēšana, kā aptaujas veids nav populāra nedz bibliotēku darbinieku, nedz lietotāju un iedzīvotāju vidū. Nepilnas darba slodzes laika trūkuma dēļ, anketēšana tiek veikta tikai dažās bibliotēkās.

Viena no tādām ir Audriņu pagasta bibliotēka, kur katru gadu tiek veikta aptauja ar mērķi uzzināt iedzīvotāju viedokli par bibliotēkas pakalpojumiem. Aptaujas anketa tika piedāvāta aizpildīšanai gan elektroniski, gan papīra formā. Sakarā ar to, ka katram apmeklētājam tika piedāvāta arī iespēja aizpildīt anketu, izmantojot bibliotēkas datoru, papīra formāts netika aizpildīts (dažas anketas bija paņemtas, bet netika iesniegtas). E-vidē anketu aizpildīja 61 bibliotēkas lietotājs, kas norāda uz iedzīvotāju aktivitāti.

Aptaujā piedalījās pārstāvji no visām vecuma grupām. Visvairāk aptaujāto – nodarbinātie – 43% (26 lietotāji).

Vairākums respondentu ir ar augstāko izglītību 16 (43%).

Ir lietotāji - respondenti, kuri apmeklē bibliotēku katru dienu 5 (8%), bet vairākums apmeklē reizi nedēļā 10 (16%), vai reizi mēnesī 14 (23%), ir kuri lieto bibliotēkas pakalpojumus dažas reizes gadā 4 (7%).

56 (92%) bibliotēkas lietotāji atzīmē, ka viņu apmeklējumu mērķis ir grāmatu lasīšana, 35 (57%) interesē periodikas lasīšana, 31 (51%) izmanto kopēšanas, skenēšanas pakalpojumus, daudzi labprāt pavada brīvo laiku bibliotēkā 23 (38%), 22 (36%) patīk saskarsme ar bibliotēkas darbinieku, bibliotēkas pasākumi interesē 26 (43%).

Par bibliotēkas aktualitātēm aptaujātie lietotāji uzzina no publikācijām Facebook vietnē 56 (92%) un afišām pagastvidē 33 (54%). Tas liecina par ievietojama informatīvā materiāla saistošo saturu. Kopumā var secināt, ka **Audriņu pagasta iedzīvotājus apmierina bibliotēkā sniegto pakalpojumu piedāvājums un kvalitāte.**

Maltas pagasta bibliotēka aicināja ikvienu piedalīties aptaujā, lai izteiktu viedokli par bibliotēkas apmeklēšanas paradumiem, pakalpojumiem un citiem ar bibliotēku saistītiem jautājumiem, kā arī sniegtu savus ierosinājumus. Kopumā bibliotēkas darbība tika novērtēta pozitīvi.

Tie cilvēki, kuri paši netiek uz bibliotēku un regulāri piezvana, lai pasūtītu lasāmvielu, pie reizes dod vērtējumu arī par iepriekšējo pasūtījumu, kas jau izlasīts. Viņi parasti sīki un smalki izstāsta visas niansas, ar kuru grāmatu ir izdevies viņus iepriecināt, kura nav īpaši patikusī utt. “Ļoti jauks salīdzinājums no lasītājas, kura netiek no mājas ārā, ka katru reizi, saņemot grāmatas no bibliotēkas, jūtas kā bērns, kurš saņēmis saldumu maisiņu no Ziemassvētku vecīša – ar priecīgu satraukumu vispirms tiek izņemtas visas grāmatas no sainīša, apskatītas, iepazītas pēc apraksta, tad saliktas tādā secībā, kādā vēlēšies lasīt. Dažreiz noteicošais faktors esot vāka noformējums, jo grāmata vizuāli esot tik skaista, ka uzreiz jāsāk lasīt. Kad lasītājs tik detalizēti visu izstāsta, tas motivē vēl uzmanīgāk pievērsties grāmatu atlasei, jo šiem cilvēkiem grāmatas ir viņu vienīgā iespēja nokļūt visdažādākajās vietās, kur viņi nekad nebūs, izdzīvot tik dažādas situācijas, kas viņiem liegtas, faktiski, dažos gadījumos, grāmata ir viņu vienīgā iespēja uz izklaidi.” (*Nagļu PB*)

“Aizvadītajā gadā pētījumi par bibliotēkas darba kvalitāti no lasītāju viedokļa netika veikti, taču dažus secinājumus var izdarīt, iepazīstot bibliotēkas lasītāju paradumus un intereses.” (*Kaunatas PB*)

- ***Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām***

Personām ar kustību traucējumiem pieejamas 17 bibliotēkas, pārējās, pēc vajadzības nodrošina pakalpojumus citās telpās.

Lai nezaudētu lasītājus, kuri pašu spēkiem nevar nokļūt līdz bibliotēkai, bibliotēku darbinieki piegādā literatūru uz mājām personīgi vai ar uzticības personas starpniecību - ģimenes locekli, kaimiņu. Pakalpojums “grāmatu piegāde dzīvesvietā” laukos kļūst arvien pieprasītāks dažādu iemeslu dēļ: lasītāju veselības stāvoklis, pārvietošanās ierobežojumi vai transporta (arī sabiedriskā) trūkuma dēļ. (*attēls 5.4.*)

“Sekmīgāka kļuvusi sadarbība ar sociālajiem darbiniekiem/radiniekiem, kuri aktīvi iesaistījās bibliotēkas izdevumu piegādē aprūpējamajiem, kā arī nereti veicināja un palīdzēja viņiem piedalīties bibliotēku pasākumos.” (*Rikavas PB*)

Ja iepriekšējā gadā pielāgoto literatūru piedāvāja tikai dažas bibliotēkas, tad pārskata periodā, šis pakalpojums tika nodrošināts visās publiskajās bibliotēkās. Pagaidām pieprasījums nav liels.

Kaunatas pagasta bibliotēkas apmeklētājiem brīvi pieejamas brilles +1, +1,5, +2, +3, +3,5. (*attēls 5.3.*)

5.3. Brilles apmeklētājiem Kaunatas PB

5.4. Sokolku PB vadītāja Anfiza Orlova ar grāmatām dodas pie lasītājiem

- ***Pielāgotās literatūras pakalpojums reģionā*** (Noteiktu darbu izmantošana tādu personu vajadzībām, kuras ir neredzīgas vai ar citādām lasīšanas grūtībām (Autortiesību likums (22.1 pants) https://likumi.lv/ta/id/5138#p22_1)

Pielāgotā literatūra bibliotēku krājumos netiek komplektēta, bet tiek saņemta SBA no Rēzeknes pielāgotās literatūras bibliotēkas – informācijas centrs.

Pārskata periodā šo pakalpojumu piedāvāja visas publiskās bibliotēkas. Pēc Rēzeknes pielāgotās literatūras bibliotēkas – informācijas centrs pievienošanas Rēzeknes Centrālajai bibliotēkai, ar visām Rēzeknes reģiona publiskajām bibliotēkām tika parakstīts līgums par pakalpojuma nodrošināšanu. Pirmā

gada rezultāti liecina par to, ka pieprasījums nav liels, par ko darbinieki min dažus iemeslus: grāmatas palielinātā drukā nav plašā klāstā, lietotājiem nav piemērotas ierīces no kurām klausīties audioierakstus.

- ***Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām (uzņēmēji, bezdarbnieki, imigranti, mājsaimnieces, seniori, ģimenes u. c.), tematiskie pasākumi***

Darbs kopienas attīstības, vajadzību, interešu veicināšanai un atbalstam ir bibliotēku pamatdarbības redzes lokā. Bibliotēkas darbinieks ir palīgs daudzās dzīves situācijās, bet pašu spēkiem ne vienmēr var tik galā, tāpēc tiek aicināti arī citi kompetenti palīgi.

Bibliotēkās tiek sniegta palīdzība lauksaimniekiem elektronisku atskaišu iesniegšanā. Pakalpojuma kvalitātes nodrošināšanai konsultācijās tiek aicināti Lauku atbalsta dienesta (LAD) darbinieki, sniedzot palīdzību Eiropas Savienības finansējuma pieteikumu sagatavošanā un citu jautājumu risināšanai lauksaimniekiem. Pārskata periodā LAD konsultācijas notika 15 pagastu bibliotēkās. (11. nodaļā "Sadarbības tīkla raksturojums 50.lpp.)

Pārskata periodā tika rīkotas Mākoņkalna pagasta uzņēmēju tikšanās, kuru laikā pārrunāja uzņēmējdarbības piedāvājumu tūristu piesaistē, tā dažādošanas iespējas, kā arī kopējas reklāmas izveidi, uzstādot reklāmas baneri Rāznes ezera krastā. Pie šiem jautājumiem tiks turpināts darbs arī 2025. gadā. Grupas darbā piedalās arī Makoņkalna PB vadītāja Ināra Smirnova.

Mūsdienās, kad ļoti strauji attīstās digitālās tehnoloģijas un pieaug to piedāvājums visās dzīves jomās, ir sabiedrības daļa, kura, dažādu iemeslu dēļ, nespēj pielāgoties laikmetīgajām pārmaiņām. Šim cilvēkiem ir vajadzīga palīdzība un atbalsts. Un, ja viņu tuvāko lokā, tādu palīgu nav, tad tā ir bibliotēka. Īpaši tas ir novērojams laukos un skar vecāka gadu gājuma cilvēkus, ar kuriem darbojoties IT jomā reti kad vērojams progress, darot vienu un to pašu regulāri, piemēram, datorprasmju apgūšana. Tie, kuriem datorprasmes ir vājas, viņi baidās apgūt jaunas tehnoloģijas un iemaņas, tāpēc katru gadu šie cilvēki tiek apmācīti izmantot internetbanku, lai varētu saņemt izdruku par trīs mēnešu ienākumiem, ko iesniegt Sociālajam dienestam. Konsultācijas maznodrošinātajiem iedzīvotājiem pieprasījumu noformēšanā un to sūtīšana dažādās iestādēs, pārtikas pakas pieteikšanai un saņemšanai. Piemēram, bibliotēka informē par pārtikas paku saņemšanas iespējām, ka arī sniedz palīdzību anketas aizpildīšanā un datu ievadīšanā (projekts "Paēdušai Latvijai"), bezdarbnieka statusa saņemšanai, CV izsūtīšanai, saziņai ar darba devēju u.c. Bezdarbnieki un vecāka gadagājuma cilvēki tika rosināti mācīties strādāt ar datoru un internetu - uzrakstīt CV, apgūt IT prasmes, reģistrēšanās sociālajos tīklos u.c. Pārskata gada laikā apmeklētāji vērsušies pēc palīdzības rakstīt iesniegumus, vēstules, tulkot tekstus, aizpildīt veidlapas, drukāt aviobiļetes u.c. palīdzību e-vidē. Ļoti pieprasīti bija darba piedāvājuma portāli www.visidarbi.lv, www.kurdarbs.lv, www.cvmarket.lv u.c.

Regulāri tiek nodrošināta pakalpojumu pieejamība sociāli mazāk aizsargātām iedzīvotāju grupām, tostarp senioriem un cilvēkiem ar zemiem ienākumiem. Pirms sociālā dienesta apmeklējuma, lietotāji veic bezmaksas bankas konta, elektrības patēriņa u.c. izdrukas, kas nepieciešamas sociālās palīdzības saņemšanai. Katrā apmeklējumā pilnveido savas prasmes darbā e-vidē (Smart ID, kodu kalkulatora lietošana, darbs ar biroja tehniku).

Bibliotēkas nodrošina pakalpojumu - literatūras piegāde mājās tiem iedzīvotājiem, kuriem ir veselības un pārvietošanās traucējumi.

Īpašā bibliotēku darbinieku redzeslokā ir vecāka gadu gājuma cilvēki.

18. martā Kaunatas pagasta seniori ar simts un vienu aktivitātes ideju pulcējās, lai gūtu prieku tiekoties ar pazīstamiem cilvēkiem, apspriežot turpmākās aktivitātes, lai demonstrētu, cik radoši, rosīgi un izdomas bagāti seniori! Tā tika nodibināts senioru klubs ar latgalisku nosaukumu "TURPYNUOJUMS". (attēls 5.5.)

Darbība tiek turpināta arī piedaloties bibliotēkas tematiskajos pasākumos:

- komunistiskā genocīda upuru piemiņai veltīta tikšanās;
- izglītojošs pasākums “Pa Andra Vējāna pēdām”.

5.5. Senioru klubiņa dibināšanas sanāksme
Kaunatas PB

5.6. Iedvesmojoša radoša pēcpusdiena “Dāvana sev”
Audriņu PB

Ar mērķi saliedēt vietējo kopienu, izraisīt interesi, aktīvi iesaistīt arī vecāka gadagājuma cilvēkus (pensionārus), daudzveidot viņu ikdienu un izklaidēt, tuvojoties Sieviešu dienai, Audriņu pagasta bibliotēkā tika organizēta tematiska pēcpusdiena ar radošu nodarbību “**Dāvana sev.**” Pasākuma laikā dalībnieku ievērtībai tika piedāvāta arī tematiskā izstāde ar grāmatām no bibliotēkas krājuma, kur viņi varēja atrast idejas un iedvesmoties radošajai darbībai. (attēls 5.6.)

Darbā ar ģimenēm novērojama sava veida mijiedarbība. Bērni savās aktivitātes iesaista vecākus, piemēram pārskata periodā ir vērojams lasītāju pieaugums “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas” vecāku grupā. Savukārt, komunicējot ar vecākiem un, iesaistot viņus bibliotēku aktivitātēs, izdodas arī aktīvāka bērnu un jauniešu iesaiste.

Jauks ģimenes kopābūšanas pasākums “**Mozais latgaļu pulcineits**” sapulcēja lielus un mazus latgaliešu valodas zinātājus un zināt gribētājus. “Tika pārrunāts par Latgales vēstures līkločiem, notikumiem un personībām saistītiem ar Sīmalas pagastu. Filoloģe, žurnāliste Skaidrīte Svikša ar novadniekiem dalījās savās zināšanās un novērojumos par latgaliešu rakstu valodu, pirmajām avīzēm, to kopijas bija iespēja arī pašķīrstīt. Tad visi tika aicināti uz praktisku darbošanos ar latgaliešu grāmatām, jo Skaidrītei bija paņemts līdzīgs iespaidīgs grāmatu pūrs.” (Sīmalas PB, pielikums Nr. 1, 1-2.)

<https://rezeknesnovads.lv/silmalas-pagasta-krucos-aizvadits-mozais-latgalu-pulcineits/>

“Liels gan praktisks, gan psiholoģisks atbalsts tika sniegts vecākiem mācību vielas apguvē, internetresursu atlasē un izmantošanā darbam ar savu bērnu. Vecāki tika regulāri konsultēti par pašizglītības iespējām e-vidē. Regulāri tika sniegta informācija par portāla www.visc.gov.lv lietošanas iespējām, gatavojoties valsts pārbaudes darbiem; portāla www.uzdevumi.lv lietošana, pildot pārbaudes darbus un pildot mājas darbus, PROF pakalpojuma pieslēgšana, lietošana; palīdzība ZOOM, WEBEX u.c. platformu lejupielāde, lietošana; portāla www.e-klase.lv lietošana, materiālu pievienošana sūtīšanai; datubāzes “Letonika”. Jebkurš interesents bibliotēkas darba laikā var ierasties uz individuālo konsultāciju un saņemt informāciju par drošām vietnēm mācībām.” (Audriņu PB)

Pavasārī Dricānu pagasta bibliotēkā satikās veselīgā dzīvesveida piekritējas, lai dalītos savā veselīgā dzīvesveida pieredzē. Dricānu apvienības sporta organizatore Dagnija Deksnē parādīja dažādus vienkāršus, bet efektīvus vingrinājumus kakla un plecu muskuļu atslābināšanai pēc ilgstošas sēdēšanas vai grāmatu lasīšanas. Vienlaikus tika saņemti noderīgi padomi kā vingrošanas elementi un sabalansēts uzturs uzlabo pašsajūtu, kā arī bija iespēja iepazīties ar bibliotēkā pieejamo atbilstošu lasāmvielu. Šis pasākums radīja lielu interesi arī Rēzeknes novada sociālās aprūpes centra struktūrvienības “Pīlcene” iemītniekiem, kur Dagnija Deksnē un Dricānu PB vadītāja Ineta Veļičko devās, lai runātu par labas

veselības saglabāšanas priekšnoteikumiem - veselīgu un aktīvu dzīvesveidu, tā izkopšanas paņēmieniem. (*attēls 5.8.*)

Bibliotēku aktīvākie vai čaklākie lietotāji, kurus varētu nosaukt arī par bibliotēkas draugiem, ir pelnījuši īpašu uzmanību, tāpēc reti kurā bibliotēkā tie netiek godināti.

“Gada izskaņā, sirsnīgā atmosfērā atceroties nozīmīgākos un spilgtākos gada notikumus tiek vēlēti labi vārdi un sveikti čaklākie grāmatu lasītāji, bibliotēkas atbalstītāji un palīgi.” (*Dricānu PB*)

- ***Uzziņu un informācijas darbs***

Europa Direct informācijas centrs reģionā ir Rēzeknes Centrālajā bibliotēkā, bet novadā ir Eiropas Savienības informācijas punkts Viļānu pilsētas bibliotēkā. Punkta darbība nav aktīva.

Uzziņu sniegšana ir bibliotēku ikdienas darbs. Uzziņu izpildē tika izmantots tradicionālais krājums, elektroniskais katalogs, internets, tiešsaistes datubāzes: Letonika, News.lv “Laikrakstu bibliotēka”, Latvijas Nacionālās digitālās bibliotēkas vienotais meklētājs. Notiek pakāpeniska pāreja uz digitālām uzziņām, kuras tiek pieprasītas un sniegtas attālināti e-pastā, WhatsApp. “Interesenti savu jautājumu iesūta WhatsApp un palūdz atbildi nosūtīt ieskenētu uz e-pastu.” (*Vērēmu PB*)

“Bibliotēkas lietotājiem ir iespēja telefoniski vai caur izveidoto bibliotēkas lietotāju WhatsApp grupu uzzināt interesējošos bibliotēkas darba jautājumus, kā piemēram, darba laiks, vienoties par grāmatu pasūtīšanu, saņemšanu, pagarināšanu. Ieejot bibliotēkā, labi pamanāmi arī informācijas stendi un informatīvo materiālu galds, kur izvietota informācija par aktualitātēm, kas varētu interesēt bibliotēkas apmeklētājus.” (*Dricānu PB*)

Tiek sarīkotas informatīvas tikšanās, regulāri jauno grāmatu apskati, bezmaksas izglītošanās iespējas, periodikas apskats, “Laikrakstu bibliotēka” un periodika.lv piedāvājums.

Pakalpojumu cikla ietvaros “Digitālie pakalpojumi un prasmes iedzīvotājiem” tika pieaicināts apdrošināšanas kompānijas BTA darbinieks, lai iepazīstinātu ar veselības apdrošināšanas sistēmas niansēm un piedāvājumiem. (*Sakstagala PB*)

- ***Bibliotēkas izglītojošā darbība***

Vietējās nozīmes publiskās bibliotēkas izglītojošo darbību licencēto programmu ietvaros neveic. Izglītojošā darbība notiek ikdienas darbā.

- ***Medijpratība***

Mediju prasmes ir svarīgas viesiem, sākot ar pirmsskolas bērniem līdz vecāka gadu gājuma cilvēkiem, visiem, kuri ir nezinoši vai ir neinformēti un var būt pakļauti dezinformācijai. Pirmkārt, jau paši bibliotēku darbinieki izglītojas, piedalās izglītojošos pasākumos un attīstīta savas mediju prasmes, semināros,ursos, arī pašmācības ceļā.

Ikdienas darbā bibliotēkas strādā, lai uzlabotu savu lietotāju, it sevišķi senioru un skolēnu medijpratību. Iedzīvotājiem ir iespēja saņemt individuālas konsultācijas, kurās tiek sniegta informācija par neskaidriem jautājumiem. Kaut gan mūsdienās kritiski jāvērtē visu mediju informācija, lielāka uzmanība tiek vērsta drošībai e-vidē. Bieži vien nākas saskarties ar situācijām, ka bibliotēkas lietotāji notic viltus ziņām internetā, tāpēc katram tiek pastāstīts, ka jātic tikai oficiālām ziņu lapām.

Bibliotēkās regulāri tiek izvietota informācija par aktualitātēm medijpratībā, par viltus ziņu atpazīstamību, par tīmekļa vietnēm, kurās atrodama informācija par viltus ziņām. Viedokļu

sadrumstalotības laikā bibliotēku lietotāji tiek aicināti ieklausīties profesionālu viedokļos un pieņemt pārdomātus un ticamā, pārbaudītā informācijā balstītus lēmumus, neļaujoties dezinformācijai un manipulācijai.

Pēdējo gadu laikā ļoti aktivizējās krāpnieki, kuri uzdarbojas tieši e-vidē. Tāpēc liels uzsvars ir likts personas datu prātīgai lietošanai un aizsardzībai.

Aktīvāk par medijprātības jautājumiem tiek runāts Vispasauls Drošāka interneta dienā, Digitālās nedēļas un Bibliotēku nedēļas ietvaros. Pasākumu mērķis ir pievērst uzmanību drošai interneta lietošanai, sniegt informāciju par riskiem un apdraudējumiem interneta vidē. Ar vizuāliem piemēriem un faktiem parādīt, cik svarīgi ir vērtēt informāciju internetā un kāpēc plaši izplatīta informācija dažādos kanālos nenozīmē, ka tā ir patiesa vai pilnvērtīga. Kā piemērus varētu minēt CERT.LV darbinieka lekciju **“Kā pasargāt sevi mainīgajā interneta vidē?”** Viļānu pilsētas bibliotēkā, kas izraisīja interesi un tika kupli apmeklēta. (attēls 5.7.)

5.7. CERT.LV darbinieka lekcija Viļānu pilsētas bibliotēkā

5.8. Rēzeknes novada sociālās aprūpes centra struktūrvienībā “Pilcene”

Drošāka interneta dienās tika piedāvātas individuālas nodarbības dažādām mērķgrupām aizpildot testa jautājumus, e – prasmju nedēļā piedāvāta iespēja noskatīties video pamācības par jaunajām digitālajām prasmēm.

“Apkalpojot iedzīvotājus bibliotēkas darbiniekam lielāks gandarījums ir tad, ja klients ir ieinteresēts iemācīties un izprast pats, nevis tikai gaida uz mūsu palīdzību.” (Silmalas PB)

- **Tiešsaistes katalogs kā pakalpojums – tabula “BIS ALISE izmantošana”**

Tabula “BIS ALISE izmantošana”

Reģions/ Pilsēta/ Novads	Bibliotēku skaits	Cik bibliotēkas strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem			Pasūtīts (Web) eksemplāru (2024)
			Cirkulācija	SBA	Komplektēšana	
	44	38	32	29	38	netiek uzskaitīts

Tabula “Autorizētie lietotāji”

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvie lietotāji kopā	7050	6975	6855	-1; -2
Autorizētie lietotāji kopā	821	1034	1231	+20; +16
Autorizētie lietotāji pārskata periodā	183	213	197	+14; -8

Tabula "SBA rādītāji"

SBA	2022	2023	2024
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	1205	1193	1107
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	885	942	753
No Latvijas Neredzīgo bibliotēkas saņemtās pielāgotās literatūras skaits	-	65	208

Pakalpojums tiek nodrošināts galvenokārt izmantojot iekšējo SBA.

• ***Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā***

Maz tiek izmantotas elektroniskā kataloga funkcijas - izdevumu rezervēšana un pagarināšana elektroniski. Tas nozīmē, ka bibliotēku darbiniekiem vēl aktīvāk jāinformē un jāizglīto lietotāji par šīm iespējām.

Joprojām nākas saskarties ar klienta sensitīvajiem datiem (personas kodiem, bankas konta pieejas kodiem u.c.), sniedzot palīdzību rēķinu, konta izrakstu drukāšanā un citu dokumentu veidošanā, kā arī vēl apgrūtinājums – apmeklētājiem valodas barjera – pamatvaloda valsts iestāžu vietnēs ir latviešu. Problēma tiek risināta piedāvājot pieteikties uz individuālajām apmācībām, vai pie speciālistiem, lai iegūtu vajadzīgās zināšanas un iedrošinātu pašiem atbildīgi rīkoties.

“Galvenā problēma bibliotēkas lietotājiem ir nepilnais (slodze 0,5) bibliotēkas darba laiks. Tā nebūtu problēma, ja apmeklētāji skaidri zinātu, ka šajās 3 dienās viņi var droši doties uz bibliotēku. Bet, tā kā samērā bieži tiek organizēti semināri un mācības, apmeklētāji ir neizpratnē, ka darbinieks nav uz vietas bibliotēkas darba laikā. It kā jau visi ir aicināti iepriekš piezvanīt, lai nebūtu vilšanās, tomēr gadās, ka kāds tomēr atnāk un pēc tam ir neapmierināts. Bibliotēka laukos pēdējos gados, kad citas iestādes ir aizvērtas, slēgtas vai optimizētas, ir vieta, kur socializēties. Bibliotēkas vadītājam ir bieži vien jāuzklausā apmeklētāju problēmas, vai arī vienkārši jāaprunājas. Dažreiz apmeklētājam, ieraugot, ka bibliotēkas darbinieks strādā pie papīru kaudzes, sejā atspoguļojas vilšanās, jo viņš ir cerējis ne tikai apmainīt grāmatas, bet arī tikt uzklausīts. Šajos apstākļos, kad katrs apmeklētājs ir ļoti gaidīts un svarīgs bibliotēkā, bibliotēkas darbinieks nevar atļauties neuzklausīt apmeklētāju, aizbildinoties ar kādu birokrātisku papīru kārtošanu, kaut vai tie ir tikai sīkumi. Pretējā gadījumā, šis cilvēks var arī apsvērt katru nācienu uz bibliotēku – vai viņam to tiešām vajag, vai varbūt var iztikt?!” (Nagļu PB)

Viena no iespējām lielāka apmeklētāju skaita piesaistīšanai, iespējams, būtu bibliotēkas atvēršana apmeklētājiem svētdienas pēcpusdienā. (Kaunatas PB)

Nākamgad tiek plānots iesaistīt pēc iespējas vairāk iedzīvotāju digitālo pakalpojumu izmantošanas prasmju uzlabošanai paredzētās apmācībās VARAM projekta izglītības programmā “Sabiedrības digitālo prasmju attīstība”.

6. Krājums

- **Krājuma komplektēšanas politika un organizācija:**
 - ✓ **krājuma komplektēšanas un organizācijas prioritātes pārskata periodā**

Mūsdienīgu informācijas resursu pieejamības nodrošināšana drukātā un elektroniskā veidā:

- daiļliteratūra – latviešu oriģinālliteratūra un tulkotā literatūra,
- bērnu literatūra,
- uzzīņu izdevumi un nozaru literatūra,
- seriālizdevumu abonēšana;
- novadpētniecības krājuma papildināšana.

Pārskata periodā uzmanība vairāk tika pievērsta lasītāju pieprasījumu analīzei un tās rezultātā jaunumiem latviešu oriģinālliteratūrā. Nozaru literatūras (grāmatu) pieprasījums samazinājās.

Jauno grāmatu piedāvājumu bibliotēku darbinieki izvērtē, iepazīstoties ar anotācijām un speciālistu viedokļiem internetā, uzklauša un piefiksē lasītāju ieteikumus. Noderīgs ir arī LNB veidotais ikmēneša “Literatūras ceļvedis”, semināros gūtā informācija un kolēģu ieteikumi. Laikrakstu un žurnālu abonēšanā bibliotēkās tiek ņemtas vērā lietotāju intereses par dažādām tēmām.

Bibliotēku krājumi tiek papildināti ar galda spēlēm. Dāvinājumā bibliotēkas saņēma spēli “Latgališu RE MI DO”, ar kuras palīdzību tiek apgūta latgaliešu valoda, un šī nodarbošanās ir kļuvusi populāra daudzās bibliotēkās. (26. lpp.)

- ✓ **informācija par krājuma komplektēšanas politikas dokumentu**

Katrā bibliotēkā ir izstrādāta Krājuma komplektēšanas un attīstības koncepcija, ņemot vērā lokālās prioritātes. Dokuments tiek aktualizēts pēc noteiktā termiņa beigām.

- ✓ **ja ir jauns komplektēšanas politikas dokuments – secinājumi par iepriekšējo dokumentu**

Krājuma komplektēšanas koncepcija izstrādāta un aktualizēta astoņās bibliotēkās.

Būtiski krājuma komplektēšanas kritēriji netika mainīti, prioritāti piešķirot augstvērtīgas daiļliteratūras iegādei. Tika precizēta dāvinājumu pieņemšanas kārtība.

- **Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums**

Tabula “Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums”

	2022	2032	2024
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	65504	72195	69292
<i>t. sk. grāmatām</i>	41367	43940	41331
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	24137	28241	27923
Finansējums krājumam uz 1 iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	2,10	2,37	2,33
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	65504	72195	69292

Krājuma finansējums ir samazinājies salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu par 4%, bet skaitot uz vienu iedzīvotāju samazinājums nav jūtams. Jebkurā gadījumā tas ir nepietiekams, jo pēc jaunākiem izdevumiem pieprasījums saglabājas.

- ***Krājuma pārbaude (inventarizācija)***

Elektroniskā krājuma inventarizācija tika veikta trīs bibliotēkās: Audriņu PB, Čornajas PB un Stoļerovas PB. Inventarizāciju veic Reģiona galvenās bibliotēkas (Rēzeknes Centrālā bibliotēka) Komplektēšanas un apstrādes nodaļas darbinieki, RCB bibliotēku sistēmas administrators un novada bibliotēku speciālists sadarbībā ar pagasta bibliotēku darbiniekiem.

Pēc inventarizācijas tiek pievērsta lielāka uzmanība krājuma aktualizēšanai un sakārtošanai.

- ***Krājuma rādītāji***

Tabula "Krājuma rādītāji"

	2022	2023	2024
Jaunieguvumi kopā	18927	17634	16267
<i>t. sk. grāmatas</i>	8012	6490	5481
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	-	-	
<i>t. sk. bērniem</i>	1370	1583	1030
Izslēgtie dokumenti	20449	21002	18939
Krājuma kopskaits	263135	260450	258523
Grāmatu krājuma apgrozība	0,7	0,4	0,4
Periodisko izdevumu apgrozība	1,8	1,7	1,5

Jaunieguvumu skaits pēdējo trīs gadu griezumā ar katru gadu samazinās. Pārskata periodā tas ir samazinājies par 8%.

Bērnu grāmatu jaunieguvumu skaits ir viszemākais. Šeit jāpiebilst, ka statistikas apkopojumā ne visās bibliotēkās ir iekļauti 5.-9. klašu jaunieguvumi. Šis rādītājs nav pieejams BIS Alise un turpmāk ir stingrāk jāseko ierakstiem bibliotēku krājuma uzskaites dokumentos.

Nav atspoguļots tabulā, bet periodisko izdevumu skaits arī ir samazinājies, tāpēc ka ir samazinājies periodikas piedāvājums krievu valodā, kā arī finansējums, bet neskatoties uz to apgrozības rādītājs ir labs un pieprasījums arī saglabājas.

Pārskata gadā ir nopirkta vairāk latviešu oriģinālliteratūras grāmatas, jo lasītāju interese par oriģinālliteratūru ir augusi. Kā atzīmē bibliotēku darbinieki "Stabilu vietu pieprasījumā ieņēma daiļliteratūra, īpaši latviešu oriģinālliteratūra, liela interese par latviešu autoru darbiem un romāniem, kuros atainoti Latvijas vēstures un mūsdienu notikumi".

Izslēgto dokumentu skaits joprojām pārsniedz jaunieguvumu skaitu, bet arī tas neveicina grāmatu krājuma apgrozību, kas tiek vērtēta kā zema un pēdējos divos gados nemainīga.

- ***Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana bērnu un jauniešu literatūrā***

Bērnu grāmatu jaunieguvumu skaits trīs gadu laikā ir viszemākais. Šeit atkal jāpiebilst, ka statistikas apkopojumā ne visās bibliotēkās ir iekļauti 5.-9. klašu jaunieguvumi.

Krājuma papildināšana ar bērnu un jauniešu grāmatām notika, orientējoties, galvenokārt, uz pirmsskolas vecuma un sākumskolas apmeklētāju auditoriju - tiem, kuri reāli apmeklē bibliotēkas. No kopējā jaunieguvumu skaita tas ir 6,3% .

Nozīmīgs krājumu papildinājums ir bijis ieguvums no:

- KKF fonda atbalstītās LNB programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2024” publiskajās bibliotēkās saņemtas 323 grāmatas,
- Valsts projekta “Grāmatas publiskajām bibliotēkām” saņemtas 164 bērnu un jauniešu grāmatas.

✓ **Datubāzes**

Tabula “Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums”

Dabubāze	2022	2023	2024
Letonika			
lejuplāžu skaits	3563	4938	17202
News			
lejuplāžu skaits	1680	1238	1870
Citas	-	-	-

DB LETONIKA attālināta piekļuve (bklients) nodrošināta un tiek izmantota piecās bibliotēkās.

	lietojums
AudrinuBklients	9420
FeimanuBklients	36
KantiniekuBklients	86
SokolkuBklients	110
VeremuBklients	16

Datubāzes Letonika izmantošanas rādītāji ir strauji kāpuši pateicoties tikai dažu bibliotēku to aktīvai izmantošanai un popularizēšanai. Arī “Laikrakstu bibliotēka” tika izmantota biežāk.

• **Krājuma un datubāzu popularizēšana**

Krājuma popularizēšanai tika izveidotas un uzliktas literatūras izstādes – izplatītākais krājuma popularizēšanas veids. Ļoti nozīmīga ir izstādes iekārtojuma un vizuālā noformējuma veidošana, interaktīvie un uzmanību piesaistošie elementi izstādē. (attēli 6.1., 6.2., 6.3., 6.4.)

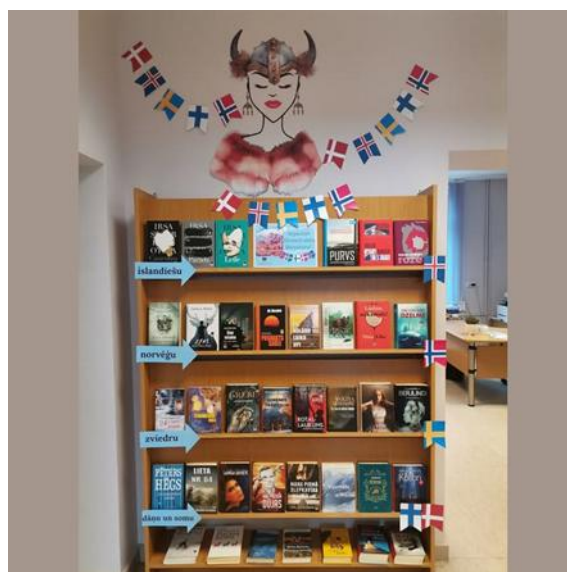
6.1. Jaunieguvumu izstāde Vērēmu PB

6.2. Spoku stāstu izstāde Silmalas PB Gornicas nodaļā

6.3. "Lasāmvielas aka" Maltas PB

6.4. Ziemeļvalstu literatūras izstāde Maltas PB

Jauniegvumu popularizēšana:

Par jaunieguvumiem tika ziņots Facebook kontos, veidotas virtuālās izstādes un grāmatu izlases. Bibliotēku plauktos jaunumiem norādītajās vietās, uz ziņojumu stendiem gan bibliotēkās, gan ārpus tām. Jauniegvumi parasti uzreiz tiek aktīvi vērtēti, pieprasīti, uz dažām grāmatām veidojas rinda.

Bibliotēkās ir aktivizēts darbs literatūras popularizēšanā latgaliešu rakstu valodā izveidotas pastāvīgās literatūras izstādes „Skaiti latgaliski!”, “Lasīsim latgaliešu rakstu valodā”, “Latgalīšu literatūra” u.c.

Aktivitāte “**Latgaliešu grāmatas runā**” Silmalas pagasta bibliotēkā izdevās gan smieklīga, gan filozofiska. “Noslēgumā kavējāmie bērniības atmiņās, stāstot jautrus atgadījumus no savas dzīves. Izspēlējām Maltas Bērnu un jauniešu centrā radīto spēli “Latgalīšu Re-Mi-Do”, atcerējāmie un mācījāmie piemirstus latgaliskus vārdus. Laiks aizritēja nemanot, palika prieks no satikšanās un dažādu paaudžu un ģimeņu kopā būšanas.” (attēls 6.5.)

6.5. Tematiskā aktivitāte “Latgaliešu grāmatas runā” Silmalas PB

6.6. Galda spēļu pēcpusdienu Kantinieku PB „Latgaliešu Re-Mi-Do”

Vasaras mēnešos Čornajas pagasta bibliotēkas Rāznas nodaļas bibliotekāre, rīko lasīšanas popularizēšanu brīvajā dabā pie Rāznas ezera, koplasiņumā **“Kopā interesantāk”**. Katrs dalībnieks izvēlas bibliotēkā sev tīkamu grāmatu un tad krietnu laiku ir kopā ar grāmatu varoņiem. Nākamajā tikšanās reizē tiek pārrunāts par izlasīto. (*attēls 6.7.*)

6.7 Koplasiņums pie Rāznas ezera

Aizvadītā gada jaunums Maltas pagasta bibliotēkā bija rubrika **“Apetīte rodas lasot, jeb iekodies grāmatā”**. Reizi mēnesī tika piedāvāta grāmata no latviešu oriģinālliteratūras. Par šo aktivitāti sociālo tīklu lietotāji tika informēti katru mēnesi.

Literatūras izstāde **“Varavīksnes lasīšana”**, kad tiek eksponētas kādas vienas noteiktas vāku krāsas grāmatas. Daudzas aizmirstās grāmatas pēc šādām izstādēm atkal gūst popularitāti.

Pārskata periodā, veicot metodisko pārraudzību, liela uzmanība tika pievērsta tam, lai visās bibliotēkas aktivitātes būtu iekļauta krājuma popularizēšana. Piemēram, organizējot radošo darbnīcu, var ieplānot tematiski atbilstošu grāmatu novietojumu redzamajā vietā. Kā arī, rīkojot konkursus un “slamus” var saistīt uzdevumus dalībniekiem ar informācijas meklēšanu bibliotēkas krājuma dažādu veidu izdevumos.

“Pieejamās datubāzes regulāri tiek popularizētas gandrīz visos lasīšanas pasākumos. Piemēram, viktorīnās var piedāvāt dalībniekiem jautājumu, uz kuru atbildi var atrast “Letonikā”, vai arī sagatavojot informāciju skolēniem par kādu tēmu, var ne tikai ieteikt kur pameklēt, bet arī apmācīt to darīt. Lietotāji tika iepazīstināti ar e-grāmatu lasīšanas iespējām, e-resursu pieejamību. Rezultātā pēdējos trijos gados ievērojami palielinājies arī bibliotēkas pieejamo datubāžu izmantojums. Pārskata periodā atvērto lejupielāžu skaits bija lielāks pēdējo triju gadu laikā 12935 (par 70% vairāk, salīdzinot ar 2023. gadu). Tas liecina par to, ka lietotāji ļoti plaši izmanto datubāzi informācijas iegūšanai un par lietotāju ieinteresētību, informētību un aktivitāti šajā jomā.” (*Audriņu PB*)

Tikšanās ar autoriem ir vēl viens izdevumu popularizēšanas veids, kas palielina to pieprasījumu. Pārskata periodā notika tikšanās ar ceļotāju, blogeri un grāmatu autori Zani Eniņu “Pasaules plašajos ceļos”, kas palielināja autores grāmatu izsniegumu Maltas pagasta bibliotēkā.

- **Programma “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”**

Programmas ietvaros Rēzeknes novada publiskās bibliotēkas saņēma 428 eksemplārus grāmatu 4898,14 eiro vērtībā.

Grāmatas no izdevniecību piedāvātā saraksta bibliotēku darbinieki izvēlējās paši un, pēc iesniegtiem sarakstiem, saņemtās grāmatas tika arī sadalītas. Pārsvarā izvēlējās daiļliteratūru un

bērnu literatūru, jo tā ir pieprasītāka. Tiek novērtēta arī programmas ietvaros iegūtā nozaru literatūra. Tas ir nozīmīgs ieguvums krājuma dažādošanai un papildināšanai. Kopumā daudzveidīgs un kvalitatīvs Latvijas izdevēju grāmatu piedāvājums.

Par programmā iegūtajām grāmatām lasītāji tika informēti bibliotēkas Facebook, Instagram profilos, vietējos informatīvajos izdevumos, tika organizētas grāmatu izstādes bibliotēkās.

- ***Darbs ar parādniekiem***

Notiek regulāri. Ar grāmatu nodošanas kavētājiem iespēju robežās tiek veikts individuāls darbs, mudinot ievērot grāmatu lietošanas termiņus, droši kontaktēties ar bibliotēku, lūdzot pagarināt lietošanas termiņu, ja ir tāda nepieciešamība, tiek piedāvāts veikt pagarināšanu attālināti.

Lietotāji kūtri izmanto grāmatu elektronisko pagarināšanas iespēju.

- ***Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības, galvenie secinājumi pārskata periodā***

Neskatoties uz lasītāju skaita samazināšanās jaunas grāmatas un arī žurnāli bibliotēkās ir pieprasīti, un tā nebūtu lieka greznība, ja tos varētu iegādāties lielākā apjomā. Bet ir ierobežoti finansiālie līdzekļi to iegādei. Un mūsu gadījumā, hronoloģiskajā aptvērumā tie ir mainīgi, ar tendenci uz samazināšanos.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

4.7. Veidojot un piedāvājot daudzveidīgu bibliotēkas krājumu tiek nodotas zināšanas ilgtspējīgas attīstības veicināšanai, veidota izpratne par kultūras daudzveidību;

4.a. Tiek atbalstīta mācību vide.

11.1. Nodrošināta piekļuve pamatpakalpojumiem (šajā gadījumā krājumam) bez maksas;

11.4. Cenšanās nosargāt un saglabāt kultūras mantojumu.

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

- ***Darbs ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji***

Bērnu un jauniešu apkalpošanu veic 29 publiskās bibliotēkas un sešas bibliotēku nodaļas. Maltas pagasta bibliotēkā un Viļānu pilsētas bibliotēkā ir Bērnu literatūras nodaļas.

Galvenie uzdevumi darbā ar bērniem un jauniešiem ir lasīšanas veicināšana, literatūras popularizēšana atbilstoši vecumam, neierobežotas piekļuves kvalitatīvai informācijai nodrošināšana un saturīga brīvā laika pavadīšanas iespēju pilnveidošana.

Viens no galvenajiem uzdevumiem ir ieinteresēt bērnus un jauniešus neierobežotai piekļuvei bibliotēkai, izkopt iemaņas un prasmes informācijas tehnoloģiju apguvē.

“Bērnu un jauniešu auditorija prasa īpašu sagatavošanās darbu. Šai mērķgrupai, mūsdienās ir no agrākiem laikiem, atšķirīga bibliotēkas apmeklējuma motivācija. Ja agrāk bērni un jaunieši devās uz bibliotēku pēc interesantām grāmatām, tad mūsdienās visbiežāk apmeklējuma mērķis ir brīvā laika pavadīšana kopā ar draugiem labiekārtotā telpā. Silta, gaiša telpa ar interneta pieslēgumu, ērtām mēbelēm, brīva atmosfēra.

Parasti bērni un jaunieši pēc sasveicināšanās, nepievērsdami uzmanību nedz grāmatām, nedz gleznu izstādei dodas uz atpūtas zonu, lai tur ar telefonu rokās patērzētu par dienas notikumiem un citiem jautājumiem.

Tikai neliela daļa interesējas, piemēram, par “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas” grāmatām.

Lai atgrieztu interesi par grāmatu lasīšanu, nepieciešams atrast veidu, kā piesaistīt jauno lasītāju uzmanību, kā tos uzrunāt un iesaistīt lasīšanā. Jāizkopj brīvā laika pavadīšanas kultūra, atrodot līdzsvaru starp bibliotēkas piedāvātajām intelektuālajām nodarbēm un jauniešu gaidītajiem tusiņiem bibliotēkā.”
(Kaunatas PB)

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iep. gadu
<i>Aktīvo lietotāju skaits bērni un jaunieši līdz 18.g.</i>	2225	2214	2337	-0,5; +5
<i>Bibliotēkas apmeklējums (fiziskais) bērni un jaunieši līdz 18.g.</i>	24319	25782	27092	+6; +5
<i>Izniegums kopā bērniem un jauniešiem līdz 18.g.</i>	31724	28721	27909	-10; -3
<i>Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, bērni un jaunieši līdz 18 g. (%)</i>	45	46	51	+1; +5

Bibliotēku pamatrādītāju darbā ar bērniem un jauniešiem pieaugums par 5% ir vērojams aktīvo lietotāju skaitā, apmeklējumu skaitā un aptvēruma rādītājā. Samazinājums par 3% ir izsniegumā. Šie rādītāji liecina par to, ka *mērķauditorijas interese par bibliotēkām pieaug, bet lasa viņi mazāk.*

Protams, ka ir bibliotēkas, kur darba rādītāji ar bērniem un jauniešiem ir samazinājušies, bet tas negatīvi neiespaido kopainu.

Labāki rādītāji ir bibliotēkās, kuru apkalpojamā mikrorajonā ir izglītības iestādes.

Bibliotēku mikrorajonos kur nav mācību iestādes, darbs ar bērnu auditoriju notiek, galvenokārt, mācību gada brīvlaikos un vasaras brīvlaikā, kad uz laukiem pie vecvecākiem, ciemoties ir atbraukuši bērni no citām vietām, kļūstot par jauniem lasītājiem.

7.1. “Bērnu stūrītis” Dekšāres PB

7.2. “Bērnu stūrītis” Kantinieku PB

- **Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām**

Viena no bibliotēku darba prioritātēm ir veicināt bērnu un jauniešu lasītinteresi un lasītprasmī. Un tā kā mūsdienās tas ir ne tik viegli izpildāms uzdevums, tad bibliotēku darbinieki cenšas to pildīt ar dažādu aktivitāšu un pasākumu palīdzību.

Uzziņu darbs galvenokārt saistīts ar mācībām. Skolēni tiek iepazīstināti ar bibliotēkas darba specifiku, bibliotēkas izkārtojumu un informācijas meklēšanas prasmēm. Izmantojot bibliotēkas krājumu un informācijas tehnoloģijas, skolēniem dota iespēja pilnveidot darbu pie skolas mācību projektu izstrādes un gūt jaunas zināšanas par skolā apgūtām tēmām un uzdotiem jautājumiem. Izmantojot sniegtās iespējas, skolēni apguva iemaņas darbā ar enciklopēdijām, tiešsaistes datu bāzēm, dažāda veida izdevumiem un materiāliem. Jaunas informācijas apgūšana norit ikdienā – individuālajā darbā ar lasītājiem un plānveidīgi sagatavotajās izzinoši tematiskajās aktivitātēs.

Pārrunās par **Agneses Vanagas grāmatām no sērijas “Plastmasas huligāni”** otrās klases skolēni vairāk uzzināja par dabas saudzēšanu, atkritumiem un iemācījās salocīt plastmasas maisiņus. (*Viļānu PB*)

Bērniem un jauniešiem Viļānu pilsētas bibliotēkā ļoti patika tematisks pasākums **“Par bitēm”**, kurā viņi uzzināja daudz jauna un interesanta par bitēm no bitenieku ģimenes.

Maltas pagasta bibliotēkas darbinieki piedāvāja ekspedīciju Maltas ciemata Meža ielā ar nosaukumu **“Koku pētnieki”**. Tās gaitā bērni iepazīna Latvijas izplatītākos kokus. Bet pasākums tika organizēts pēc grāmatas “Brālis ozols, māsa liepa” motīviem, bērnu grāmatas autora Jāņa Baltvilka 80.gadu jubilejai. (*attēls 7.3.*)

7.3. Meža ielas ekspedīcija “Koku pētnieki”
Maltas ciemā

7.4. “Edampasakas bērniem” Audriņu PB

Bibliotēku nedēļas “Bibliotēkas un lasīšana” ietvaros tika organizēts pasākums **“Edampasakas bērniem”** pēc integrētās nodarbības principiem, kura laikā bērni papildināja savu vārdu krājumu ar interesantiem nosaukumiem, iemācījās lasīt receptes, izvēlējies atbilstošās grāmatas no bibliotēkas krājuma, ievērot drošības noteikumus gatavošanas laikā, kā arī strādāt praktiski, eksperimentēt un novērtēt savu darbu. (*attēls 7.4.*) Sīkāk par pasākumu var lasīt: <https://rezeknesnovads.lv/audriņu-pagasta-bibliotēka-notika-integrēta-nodarbība-skolas-vecuma-berniem-edampasakas-berniem/>

Eiropas dienai Audriņu pagasta bibliotēkā tika organizēta izglītojošā spēle skolas vecuma bērniem par Eiropas Savienību “**Es & ES. 20 gadi kopā.**” Bērniem tika piedāvāta iespēja aizraujošā veidā iepazīt Eiropas Savienību, uzzināt vai atkārtot interesantus faktus, lietderīgi un izzinoši pavadīt brīvo laiku, papildināt zināšanas par bibliotēkas krājumā esošo literatūru, bibliotēkas abonēto datu bāzu piedāvājumu, izglītojošo interneta portālu iespējām. Sīkāk par pasākumiem var lasīt: <https://rezeknesnovads.lv/audrinu-pagasta-biblioteka-atzimeja-mates-dienu-un-eiropas-dienu/>

Lai ieinteresētu bērnus un jauniešus nākt uz bibliotēku, arī Bērzgales pagasta bibliotēkā notiek integrētas nodarbības iekļaujot gan lasīšanas, gan citu prasmju apgūšanas nodarbības. Jaunieši aktīvāk iesaistījās darbnīcās “Marmorēti atslēgu piekariņi un kartiņas”, “Katram savas smaržīgās ziepes”, savukārt bērni ar aizrautību darbojās pasākumā “Ziemassvētku rūķu stāstu un ideju darbnīca”

7.5. Apsveikuma kartiņu izgatavošanas darbnīca Bērzgales PB

7.6. Ziepju vārīšanas darbnīca Bērzgales PB

Gaigalavas pagasta bibliotēkā 7.-9. klašu skolēni piedalījās tikšanās ar rakstnieci Arlitu Laini, grāmatas “Brūnās acis” (Zvaigzne ABC) autori, un uzzināja ne tikai par rakstīšanas procesu, bet arī par jaunā rakstnieka izglītības iespējām un grāmatas ceļu no manuskripta līdz grāmatai.

Mākoņkalna pagasta bibliotēkas rīkotajos gadskārtu ieražu svinēšanas Meteņdienas aktivitātēs bērni piedalījās krustvārdu mīklu minēšanā, Meteņdienas mīklu minēšanā un rotaļās, bet Aizgavēnī piedalījās seno masku karnevālā un ar to saistīto tradīciju izzināšanā - stāstīja un klausījās pasakas, ēda pēc senām receptēm gatavotus ēdienus, gāja rotaļās.

Maltas pagasta bibliotēka iesaistījās **UNESCO medijpratības un informācijpratības nedēļas** piedāvātajās aktivitātēs, kas tika veltītas šīs prasmes veicināšanai digitālajā vidē. Jauniešiem tika piedāvāts piedalīties akcijā “**Kļūsti par digitālu lasītāju!**”. Dalībnieki uzzināja kādas ir autorizācijas priekšrocības (t.i. sekot līdzi tam, kādas grāmatas/preses izdevumi ir izsniegti, redzēt nodošanas termiņu un vajadzības gadījumā to pagarināt, pasūtīt un rezervēt sev nepieciešamos izdevumus, pieslēgties 3td e-grāmatu bibliotēkai).

Tā kā daļai jaunāko klašu skolēniem jau ir moderni telefoni ar interneta pieslēgumu un planšetdatori, bibliotēkās notiek gan individuālās pārrunas un konsultācijas, gan nodarbības medijpratībā. Ar mērķi vērst uzmanību uz sensitīvo datu neizpaušanu, uz piesardzību, izvietojot

fotogrāfijas un komunicējot ar nepazīstamām personām internetā, kā arī uz viltus ziņu atpazīšanu, tika sarīkots pasākums **“Par drošību internetā”** Kaunatas pagasta bibliotēkā. Par privātās informācijas ievietošanu interneta vidē - bibliotēkārās stundas Audriņu pagasta bibliotēkā **“Padomā pirms publicē”**.

Feimaņu pagasta bibliotēkas vadītāja Erna Ulase organizēja **Droša interneta pusstundu** pirmskolas vecuma bērniem, jo bija piedalījusies seminārā par pirmskolas bērnu medijpratību. Viņas secinājums bija šāds: ”Grūti noturēt uzmanību šī vecuma posma bērniem un vairākumam bērnu laukos nemaz nav pieejams ne telefons, ne internets.”

Liels izrāviens DB LETONIKA izmantošanā ir vērojams Audriņu pagasta bibliotēkā. “Daudzi lietotāji lasīšanai sāka izmantot datu bāzes piedāvātos iespieddarbus, neapmeklējot bibliotēku. Par lielu “Letonikas” popularitāti starp Audriņu pagasta bibliotēkas lietotājiem liecina apkopoti dati, 12935 lietojumu skaits. Pēc ikdienas saskarsmes ar bērniem (mutiska aptauja), var apgalvot, ka pārsvarā datubāzi lieto skolēni.”

Aktīvi apmeklētas bibliotēkās ir galda spēļu aktivitātes, kuras biežāk tiek rīkotas skolēnu brīvlaikā. Bērni un jaunieši labprāt apgūst, iemācās un spēlē dažādas galda spēles, tostarp arī attīstošas un izglītojošas, komunicē savā starpā, iepazīstas, apspriež jauniešu vidū un sev aktuālās tēmas.

Maltas pagasta bibliotēka pieteicās kā ēnu devējs un piedalījās **Ēnu dienā 2024**, kurā viens “ēnotājs” vēroja bibliotēkāju darbu un aktīvi iesaistījās ikdienas procesos.

Ēnu dienas mērķis ir iepazīstināt skolēnus ar dažādu profesiju un nozaru prasībām, lai palīdzētu jauniešiem izvēlēties profesiju un atbilstoši sagatavotos darba tirgum.

- ***Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes***

Darbs ar bērniem ir īpašs, radošs un cieši saistīts ar aktivitātēm, kas ieinteresē, piesaista un pieradina pie regulāriem bibliotēkas apmeklējumiem un lasīšanas. Veiksmes atslēga labāku rezultātu sasniegšanai ir kopdarbība.

Lielu ieguldījumu prasa, bet reizē arī dod lielāku atdevi **“Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas” (BJVŽ)** programmas realizācija. Piedaloties šajā projektā ieguvēji ir paši projekta dalībnieki, jo, lasītāji ne tikai apgūst lasītprasmi, gūst jaunas atklāsmes un emocijas, bet mācās novērtēt izlasīto, izteikt savu attieksmi un cenšas darīt to atbildīgi, saņemot palīdzību no bibliotēku darbiniekiem, skolotājiem un vecākiem. Bērni dedzīgi piesakās dalībai, bet ar lasīšanu gan neiet tik raiti.

Programmas sākumā piesakās krietns pulks interesentu, diemžēl lasītāju līdz beigām paliek mazāk. Zināmas grūtības arī sagādā izlasītā novērtējuma anketu aizpildīšana. Bez grūtībām nav neviena darba, kas vainagojas ar labu rezultātu. Un jāsaka, ka *šī lasīšanas veicināšanas programma ir viena no rezultatīvākām gan dalībnieku, gan izlasīto grāmatu daudzumā*. Pārskata periodā Rēzeknes novadā lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” piedalījās 22 bibliotēka: 12 publiskās bibliotēkas, 7 skolu un trīs atbalsta bibliotēkas.

Bibliotēku darbinieki atzīst, ka *pateicoties “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas” lasīšanas veicināšanas programmai, bērnu un jauniešu vidū bija vērojama zināma aktivitāte grāmatu lasīšanā*.

Ievēribas vērts fakts ir tas, ka BJVŽ pieaug vecāku dalība un visas ģimenes iesaiste lasīšanas procesā.

Maltas pagasta bibliotēkā pārskata perioda vasarā tika **izveidots Lasītāju klubiņš “Ezītis Alberts un grāmatu draugi”**. Līdz gada beigām notika četras tematiskas nodarbības.

Katra nodarbība ir lasītveicināšanas aktivitāte 6–8 gadu vecuma bērniem ar mērķi veicināt agrīnu lasīšanas prasmi un interesi par grāmatām, radot bērniem draudzīgu un motivējošu vidi, kurā viņi attīsta arī lasītprasmi. Bērni piedalās lasīšanas aktivitātēs, radoši izpaužas veidojot tematiskus darbiņus un aktīvi pavada laiku, kas veicina pozitīvu pieredzi par bibliotēku. (attēls 7.7.)

7.7. Lasītāju klubiņa “Ezītis Alberts un grāmatu draugi” nodarbība Maltas PB

7.8. “Lasīšanas bingo” Audriņu PB

Ļoti veiksmīga darba forma, kas ir balstīta uz integrētām nodarbībām, kad vienā pasākumā tiek apvienota gan lasīšanas prasmes veicināšana, gan sīkās motorikas attīstība, gan radošuma un pašizpaušmes aktualizēšana, gan bibliotēkas krājuma popularizēšana.

Šī darba forma aktīvi tiek izmantota Audriņu pagasta bibliotēkā. Bibliotēkas vadītājam ir augstākā pedagogiskā izglītība un vairāku gadu pieredze darbā skolā.

Septembrī, sākoties skolas gaitām, Audriņu pagasta bibliotēka aicināja skolas vecuma bērnus pavadīt savu brīvo laiku radoši, izzinoši un interesanti, kā arī pieņemt jaunā mācību gada sākumā jaunu izaicinājumu - piedalīties lasīšanas veicināšanas pasākumā - spēlē “**Lasīšanas bingo**”.

Dalībniekus gaidīja aizraujošs ceļojums pa bibliotēkas grāmatu plauktiem, iespēja uzzināt to noslēpumus un atklāt, cik interesanta var būt dzīve, ja cilvēks lasa. (attēls 7.8.) Vairāk par pasākumu var lasīt:

<https://rezeknesnovads.lv/lasisanas-veicinasanas-pasakums-audrinu-pagasta-biblioteka-lasisanas-bingo/>

Bibliotēkas nedēļas ietvaros „Bibliotēkas un lasīšana” literārā pēcpusdiena bērniem un jauniešiem „**Grāmatu piedzīvojums**” Kantinieku pagasta bibliotēkā. Bērniem un jauniešiem tika piedāvātas izglītojošas, ar maģiskiem attēliem, nelieliem stāstījumiem un dialogiem, komiskās grāmatas („Grega dienasgrāta”, „Dogmens”, „Kinderlande”, „Runājošie suņi” u.c.). Visi bērni apsēdās pie kopīgā galda ar savām izvēlētajām grāmatām no bibliotēkas krājuma un lasīja no tām fragmentus, lai pēc tam zīmētu savus komiksus. Kopīgs lasīšanas pasākums pie liela galda veicināja bērnu drosmi. Bet radošais papilduzdevums veicināja iztēli, ļaujot tiem iejusties rakstnieku un mākslinieku lomās. Bērniem un jauniešiem tas deva iespēju izpaust savu fantāziju un sadarboties, radot kopīgu darbu. (attēls 7.9.)

7.9. „Grāmatu piedzīvojums” Kantinieku PB

Ozolaines pagasta bibliotēka līdzdarbībai sabiedrības iesaistes kustībā **“Restarts lasīšanai”** aicināja skolēnus piedalīties **vasaras brīvlaika lasīšanas maratonā**, kurā trīs mēnešu laikā bija jāizlasa sešas grāmatas, atbilstoši savam vecumam un par katru izlasīto grāmatu saņemt zīmodziņu maratona kartītē. Šajā aktivitātē piedalījās 18 skolēni. Galvenokārt, skolēni izvēlējās grāmatas no skolas ieteicamās literatūras vasaras saraksta vai no “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” grāmatu kolekcijas. Lasīšanas maratona rezultāti bija dažādi. Paši centīgākie dalībnieki tika apbalvoti **Bibliotēkas draugu piknikā**, kas tiek organizēts jau otru vasaru. (attēls 7.10.)

7.10. Bibliotēkas draugu pikniks 2024 Ozolainē

7.11. "Brīnumzemes pasakas" Viļānu PB Bērnu literatūras nodaļā

Viļānu pilsētas bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļā notika rakstnieces un mākslinieces **Margaritas Stārastes 110. jubilejai veltīts pasākums "Brīnumzemes pasakas"**. Viļānu vidusskolas 2. a klases skolēni lasīja M. Stārastes grāmatu fragmentus, krāsoja zīmējumus pēc rakstnieces grāmatu motīviem. (attēls 7.11.)

Pārskata periodā Dricānu pagasta bibliotēkā tapa jauna tradīcija **“Lasīšanas rīts”**. “Šīs tradīcijas mērķis radīt interesi par bibliotēku, grāmatām un lasīšanu, demonstrējot bibliotēku ne tikai kā vietu, kur glabājas grāmatas, bet arī kā vietu, kur ir iespēja draudzīgā atmosfērā lasīt un saturīgi pavadīt savu brīvo laiku.” (Dricānu PB, attēls 7.12.)

Turpinot Ziemeļvalstu literatūras nedēļas tradīciju, rīkot Krēslas stundas lasījumus, šīs lasīšanas aktivitātes veids bibliotēkās kļūst arvien populārāks, tajos labprāt piedalās gan jaunieši, gan ģimenes ar bērniem. (attēls 7.13.)

7.12. "Lasīšanas rīts" 6. klases skolēniem Dricānu PB

7.13. Krēslas stundas lasījumi "Rindās paslēptie dārgumi" Bērzgales PB

Nevar neminēt vēl vienu aizraujošu un vienmēr kupli apmeklētu aktivitāti – bibliotēkas kvests.

"Harija Potera jaunās burvestības" kvesta dalībnieki Maltas pagasta bibliotēkā veiksmīgi piedalījās un izbaudīja interaktīvās kvesta aktivitātes, uzzināja vairāk par Harija Potera pasauli un tēliem. Strādājot komandās, veicināja radošo domāšanu un interesi par grāmatām. (attēls 7.14.)

7.14. "Harija Potera jaunās burvestības" – kvests Maltas PB

7.15. Kvests: spēle ar septiņām stacijām Vērēmu PB

Kvests: spēle ar septiņām stacijām Vērēmu pagasta bibliotēkā.

Iepazīšanās konkurss. Dalībniekiem ar aizsietām acīm taustot ar rokām bija jānoteic, kas par priekšmetu atrodas uz galda.

Pirmā stacija "Veiklie! Drosmīgie! Ātrākie! Darbība notiek pie tāfeles. Vienam no komandas spēlētājiem tiek rādīts zīmējums. Ar aizsietām acīm dalībniekam ir jāuzzīmē (saulīte), pārējiem komandas locekļiem ir jāatmin, kas ir uzzīmēts.

Otrā stacija "Nu mēs tādi dejojāji!" Viens spēlētājs rāda kustības mūzikas pavadība, pārējie atkārto. Sanāk dejas flešmobs.

Trešā stacija “Pasakaini – mīklainā!” 1. uzdevums. Spēlētājiem bija jāmin pasaku, stāstu, multfilmu varoņus pēc ilustrācijām. 2. uzdevums mēles mežģīšana. Spēlētājiem bija jāatkārto vadītāja teikto. Piemēram: “Šis žagaru saišķis nav mans žagaru saišķis.”

Ceturtnā stacija “Jautrais brīvlaiks”. Spēlētājiem no žurnālu izgriezumiem, izmantojot krāsainos raktāmpiederumus bija jāgatavo sienas avīze.

Piektā stacija “Jautājumi un atbildes.” Tika sagatavoti jautājumi, kas skar bibliotēkas darbu.

Sestā stacija “Gudrais velosipēdists.” Testi ar jautājumiem par ceļu drošības noteikumiem. Dažas atbildes bija jāapspriež. Jautājums par to, vai var dziedāt braucot ar velosipēdu?

Septītā stacija “Vēstule.” Pēc vadītāja izlasītās vēstules teksta vajadzēja noteikt, kur atrodas karte. (attēls 7.15.)

7.16. Orientēšanās spēle jaunāko un vidējo klašu skolēniem “Dzejas orientēšanās” Kaunatas PB Dubuļu nodaļā

7.17. Galda spēļu pēcpusdienu Ozolaines PB

Vēl nav izpētīts kā šie jautrie, kustīgie un aizraujošie pasākumi bibliotēkās ietekmē lasīsitprieku, bet atrašanās un darbošanās prieku bibliotēkā, noteikti izraisa un vairo.

- ***Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi***

Pašlaik bibliotēkām nākas “konkurēt” ar viedierīcēm par bērnu un jauniešu uzmanību. Un ja nav atbalsta ģimenē, pievērst bērnus lasīšanai ir vēl sarežģītāk. Bibliotēkas uzdevums turpmākai darbībai – ieinteresēt šo auditoriju pasākumu apmeklēšanai un iesaistīt bibliotēkās norisēs.

Bibliotēku atrašanās apdzīvotās vietās, kur nav mācību iestāžu, ikdienā bērnu un jauniešu bibliotēkas lietotāju gandrīz nav. Bet skolas brīvlaikos, tiek novērota lielāka apmeklēšanas aktivitāte. Ņemot vērā šo faktu, aktivitātes bibliotēkās jāplāno brīvajā no mācībām laikā.

Bibliotēkas rīkotajos pasākumos notiek fotografēšanās un attēli tiek publicēti sociālajos tīklos, Ozolaines pārvaldes mājas lapā un informatīvajā izdevumā Ozolaine.lv. Šis fakts daudziem jauniešiem nepatīk, rezultātā viņi vai nu neapmeklē pasākumu, vai nu uzstāda nosacījumu, lai viņi netiktu fotografēti. Šādas situācijas traucē kārtīgi vadīt pasākumus, piefiksēt fotogrāfijās notikušo, kā arī sniegt informāciju atskaitēs gan gada pārskatos, gan darba ikdienā – sociālajos tīklos, informatīvajā izdevumā u.c. (Ozolaines PB)

Gadījumos, kad ir manīta nevīžīga attieksme pret grāmatām un citiem iespieddarbiem, veikt izskaidrojošas pārrunas.

Komunikācijas veids un izpausmes savā starpā starp vienaudžiem satrauc, bet saskarsmes kultūras audzināšanai nepieciešama kompleksa pieeja.

Lai bērni vairāk lasītu, bibliotēkās jāveido draudzīga un saistoša vide ar ērtām lasīšanas vietām un radošām grāmatu izstādēm. Interaktīvi pasākumi, viktorīnas, tikšanās ar rakstniekiem un lomu spēles palīdz veicināt interesi par grāmatām.. Sadarbība ar skolām un vecākiem stiprina lasīšanas kultūru, bet bērniem saistošu grāmatu piedāvājums motivē lasīt vairāk. Bibliotekāra aizrautība un radošums ir būtiski, lai bērni atklātu lasīšanas prieku.

“Ja bērns aiziet no bibliotēkas smaidīdams, priecīgi mādams un nesot rokās grāmatu, ko pats ir izvēlējis, tas ir labs ieguldījums bibliotēkas nākotnē!” (*Nagļu PB vadītāja Inese Benjava*)

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

Bibliotēkas atbalsta un veicina izglītības iespējas.

8. Novadpētniecība

- ***Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes, jauninājumi novadpētniecības darbā***

Galvenie novadpētniecības darba virzieni :

- darbs ar novadpētniecības krājumu - organizēšana, papildināšana, saglabāšana;
- novadpētniecības krājuma popularizēšana;
- vietējās kopienas iesaistīšana novadpētniecības darbā.

Prioritātes:

- materiālu kopas veidošana tematiskajās mapēs;
- novadpētniecības materiālu tematiskās izstādes;
- vietējās kopienas amatu meistarību darbu izstādes;
- pastaigu, pārgājienu, izbraukumu organizēšana, vēsturiskās piemiņas un apdzīvotās vietu, dabas objektu u.c. apskatei pagasta un novada teritorijā. Redzētā iemūžināšana pierakstos un foto dokumentos.

Bibliotēkās veicina arī tradīciju atdzīvināšanu. Rudenī Dricānu pagasta bibliotēkā tika atjaunota psalmu dziedājuma tradīcija par mūžībā aizgājušajiem Dricānu pagasta iedzīvotājiem.

- ***Novadpētniecības krājums:***
 - ✓ ***komplektēšana, ietvertu materiālu veidi***

Pārskata periodā krājumā tika piekomplektētas dažas Latgales Kultūras centra izdevniecības grāmatas, žurnāls “A12 Ceļš uz Latgali”, veidotas jaunas un papildinātas esošās tematiskās novadpētniecības mapēs, kur uzkrāj galvenokārt kopijas no grāmatām, avīzēm, žurnāliem, bukletiem, audiovizuāliem materiāliem, fotogrāfiju albumiem u.c., bet gadās arī ļoti vērtīgi oriģināli.

Tiek turpināta informācijas un materiālu vākšana.

Izeskalna pagasta bibliotēkas novadpētniecības krājums papildināts ar pagasta teritorijā esošu un bijušo krucifiksu foto kolekciju un aprakstiem. Pēdējo gadu laikā tika apzināti pagasta krucifiksi, vākti materiāli, apraksti, esošie krucifiksi tika fotografēti. (*attēls 8.1.*)

8.1. "Krucifiksi Ilzeskalna pagastā" foto izstāde
Ilzeskalna PB

8.2. "Kad tagadne satiekas ar pagātni" -
novadpētniecības materiālu atpazīšana un
apzināšana Ilzeskalna PB

"Kad tagadne satiekas ar pagātni" - Ilzeskalna pagasta iedzīvotāju sanākšana pagasta bibliotēkā, lai piedalīties konkursā par labāko pagasta vietu, objektu un ievērojamu cilvēku pazinēju. Apskates materiāli tika ņemti no bibliotēkas novadpētniecības krājuma un aptvēra laika periodu no 20. gs. 70. gadiem līdz mūsdienām. Gatavojoties konkursam, senākie materiāli tika restaurēti, pārfotografēti un uzlaboti. Dažām "nezināmām" fotogrāfijām tika precizēti un noskaidroti avoti, jo arī pēc pasākuma iedzīvotāji iesaistījās un turpināja faktu un precizējumu meklēšanu.

Augustā Mākoņkalna pagastā tika sarīkots bijušās Mākoņkalna skolas absolventu salidojums, uz kuru ieradās skolas absolventi no visas Latvijas un ārzemēm. Pēc šis tikšanās Mākoņkalna skolas muzejs (atrodas Mākoņkalna pagasta bibliotēkas telpās) ir papildināts ar materiāliem par absolventu tālākām dzīves gaitām un dzīvesvietām.

Mākoņkalna pagasta bibliotēkas novadpētniecības krājums tika papildināts ar **Olgas Bajandinas** atmiņu grāmatu **"Latgaliešu bērība Sibīrijā"**. Tā vēsta par 1906. gadā aizceļojošo latgaliešu bērību Sibīrijas skarajos apstākļos, nabadzību, izdzīvošanu "Stolipina reformas laikā". Pasākumu cikla **"Latviešu Grāmatai - 500"** ietvaros tika rīkota šīs grāmatas prezentācija. Grāmatu bibliotēkai uzdāvināja **Ačinskas latgaliešu biedrība**, kuras goda biedru statusā arī ir bibliotēkas vadītāja Ināra Smirnova. Ināra divas reizes ir piedalījusies ekspedīcijās un pabijusi pie Sibīrijas latgaliešiem.

Vasarā notika neformāls izbraukuma pasākums vietējiem Facebook grupas **"Nagļu pagasta kultūras vēsture"** aktīvākajiem dalībniekiem, kurā katrs bija paņēmis dažādas vēsturiskas fotogrāfijas, rakstus, albumus (dažādas vēstures liecības), kas atspoguļo Nagļu pagasta dzīvi dažādos laikos. Pasākuma laikā tika runāts par šo liecību krāšanas nozīmīgumu, kā arī iegūti nozīmīgi materiāli, piemēram, 1930. gadā izdota brošūra par Lubāna ezeru un tā problēmām. Viena no dalībniecēm šajā grupā bija publicējusi senā latgaliešu izdevumā "Drywa" rakstus par Nagļiem (visu, ko vien varēja sameklēt šajā izdevumā), jo tie izrādījās nozīmīgi liecinieki par dzīvi mūsu pagastā no 1911. gada līdz 1917. gadam. Materiālu kopijas saglabātas Nagļu pagasta bibliotēkās novadpētniecības krājumā.

✓ *krājuma organizācija un glabāšana*

Novadpētniecības krājums bibliotēkās parasti tiek izvietots redzamākā un pieejamākā vietā, kā arī bibliotēkās ir izveidoti ļoti pievilcīgi gan vizuāli, gan eksponātu piedāvājumā novadpētniecības stūrīši.

Mākoņkalna pagasta bibliotēkā ir ierīkota atsevišķa telpa ar slēgtām izstāžu vitrīnām un izstāžu piekares sistēmām, kur glabājas bijušās skolas muzeja materiāli.

Rikavas pagasta bibliotēkai blakus telpā tika atvērta novadpētniecības lasītava, kur savākti gan rakstītie senāko laiku avoti, gan 20. gs. sadzīves materiāli. Vēl jāiegulda liels darbs eksponātu sistematizēšanai un saglabāšanas apstākļu uzlabošanai.

✓ Digitalizācija netiek veikta.

✓ *krājuma kvalitātes, aktualitātes, attīstības novērtējums*

Bibliotēku krājums tiek veidots visaptverošs, to veido dažāda veida dokumenti un materiāli: grāmatas, žurnāli, avīzes, kalendāri, kartes, bukleti, audiovizuālie materiāli un ieraksti, tematiskās mapes, dokumentētie atmiņu stāstu pieraksti, fotogrāfijas u.c.

Tiek turpināts 2022. gadā uzsāktais darbs – aprakstu pievienošana novadpētniecības katalogā. Tādējādi tiek paplašinātas informācijas meklēšanas iespējas.

✓ *izmantojums*

Novadpētniecības krājumam liela pieprasījuma nav, bet interese tiek izrādīta par tiem materiāliem, kas tiek piedāvāti pasākumu tematiskajā kontekstā. Savāktiem materiāliem ir paliekošā nozīme un interesenti noteikti vajadzīgo atradīs un novērtēs.

Biežāk novadpētniecības krājumu izmanto skolēni pētniecisko darbu izstrādei, kā arī novadpētniecības entuziasti. Tas labi noder kā papildmateriāls tematiskajos pasākumos.

Sakarā ar Ozolaines pagasta izveidošanas 85. gadadienu tika rīkoti dažādi pasākumi, pasākumu programma tika veidota tā, lai plašāk iepazīstinātu ar pagasta vēsturi, notikumiem, cilvēkiem un, saistībā ar šīm norisēm, novadpētniecības materiāli bibliotēkā tika pieprasīti vairāk nekā iepriekšējos gados.

✓ *novadpētniecības darba popularizēšana*

2024. gads bija novadnieku – rakstnieka Jāņa Klīdzēja, mākslinieka Jāzepa Pīgožņa, dzejnieka Vincenta Čepuļa, dzejnieka un muzikanta Konstantīna Medņa, jubilejas gads.

Pavasara Lielā talka Silmalas pagastā tika veltīta mākslinieka Jāzepa Pīgožņa piemiņai. Vietējie aktīvisti organizēja Zamožu kapu uzkopšanu. Tā ir vieta, kur atdusas mākslinieka senči. Bibliotēkā tika izveidota novadpētniecības izstāde, veltīta Jāzepam Pīgožnim “**Ar saules pylnu dvēseli**”.

Ļoti sirsnīgs izdevās **dzejniekam Vincentam Čepuļam veltītais piemiņas pasākums** Silmalas pagasta bibliotēkas Ružinas nodaļā. Pasākumā skanēja Vincenta Čepuļa dzeja. Novadnieka 85. jubilejas gadskārtā kopā pulcējās Vincenta radi, kaimiņi un dzejas mīļotāji. Šo vienkāršo cilvēku ar smago likteni visi atcerējās kā garā stipru, enerģisku un ļoti labsirdīgu. Vincents turpina dzīvot atmiņās, savās sirsnīgajās un vienkāršajās dzejas rindās. (*Pielikums Nr.1, 1-3.*)

8.3. Novadniekam "Rakstniekam Jānim Klīdzējam - 110" izstāde Kantiņieku PB

8.4. Konstantīna Medņa 100-gadei veltīta izstāde Kaunatas PB

Veicot novadpētniecības darbu, tuvāk iepazītas divas ar Kaunatu saistītu ievērojamo cilvēku personības – **Konstantīns Mednis un Andris Vējāns**.

K. Mednis lielāko dzīves daļu aizvadīja Kaunatā. Te viņš strādāja, apkopoja savus dzejas krājumus, muzicēja folkloras kopā "Rāzna".

Sakarā ar **K. Medņa 100. dzimšanas dienu** dzejnieka piemiņai bibliotēkā tika izveidota autora grāmatu un viņa daiļradei veltīto publikāciju izstāde. (*attēls 8.4.*)

Atceres pasākumā, kurā izskanēja K. Medņa dzejas lasījumi un kopā dziedātās dziesmas, piedalījās K. Medņa bijušie darba kolēģi, kaimiņi un draugi.

K. Medņa dzejas lasījumi un atceres pasākuma fragmenti uzņemti video un glabājas bibliotēkas novadpētniecības krājumā.

Andris Vējāns (īstajā vārdā Donats Kalnačs) savu bērnību un pirmos skolas gadus aizvadījis Kaunatas pagasta Dubuļos. Krājumā "Aiz ezera augsti kalni" dzejnieks ietvēris pieciem Kaunatas pagasta ezeriem (Vaišļu, Dubuļu, Dzirkāļu, Patmalnieku un Rāznes ezeram) veltītus dzejoļus.

Kaunatas pagasta bibliotēkas izstādē bija apkopotas A. Vējāna dzejas grāmatas, apskatāmi viņa vadītā literārā žurnāla "Karogs" izdevumi un lasītājiem piedāvāti ar dzejnieka daiļradi un sabiedrisko darbību tematiski saistīti interaktīvi uzdevumi. Aizvadītā gada oktobrī bibliotēkā tika rīkots pasākums "**Pa Andra Vējāna pēdām**". Daļa no šī pasākuma bija izbraukums pie apdzētajiem ezeriem, kur notika arī tiem veltītās dzejas lasījumi (*attēli 8.5., 8.6.*)

8.5. "Pa A. Vējāna pēdām". Izbraukuma dalībnieku grupa pie Rāznas ezera

8.6. "Pa A. Vējāna pēdām". Pasākuma dalībnieku grupa prezentē izpildīto uzdevumu Kaunatas PB

Sadarbībā ar Nagļu Svētā Jāņa Kristītāja Romas katoļu baznīcas draudzes vecāko, 15. septembrī - **Nagļu Svētā Jāņa Kristītāja draudzes svētkos** tika popularizēti novadpētniecības materiāli no Nagļu pagasta bibliotēkas novadpētniecības krājuma par Nagļu baznīcas vēsturi un pirmajiem priesteriem.

Ozolaines pagasta 85. gadu jubilejai Ozolaines pagasta bibliotēkā tika rīkotas izstādes, tematiskā pēcpusdiena "**Cik labi zini Ozolaines pagastu?**" ozolzīļu radošā darbnīca (ozolzīle – pagasta simbols). Tematiskās pēcpusdienas dalībniekiem tika piedāvāts atrisināt krustvārdu mīklu par pagastu. Atbildes bija meklējamas Ozolaines pagasta izdotajā grāmatā "Ozolzīles zīmē" un novadpētniecības mapēs.

Ar Nautrēnu pagastu saistīti vairāku izcilu latgaliešu personību vārdi.

Latgales podnieka **Pētera Gailuma piemiņas izstādes "Pūdnīku Piča akvareļi"** atklāšana Nautrēnu pagasta bibliotēkā. (attēli 8.7., 8.8.)

8.7.

8.8. Pētera Gailuma piemiņas izstādes "Pūdnīku Piča akvareļi" atklāšanas pasākums Nautrēnu PB

Jūnijā Silmalas pagasta bibliotēku apmeklēja Gulbenes novada bibliotekāru grupa. (attēls 8.9.) Par novadpētniecības darba apjomu un daudzveidību kolēģi izteica apbrīnu, viņi ieinteresējās par kulināro recepšu vākšanu novadā, ļoti patika atmiņas spēle ar atpazīstamu pagasta objektu attēliem, šī spēle ir izveidota pirms vairākiem gadiem Silmalas pagasta iestāžu sadarbības rezultātā.

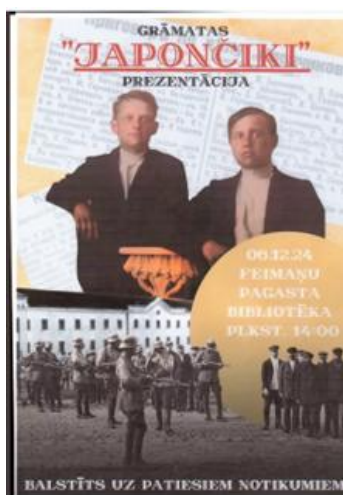

8.9. Kolēģi no Gulbenes Silmalas PB

8.10. "Latvijas skaistums" privātkolekcijas izstāde Nautrēnu PB

6. decembrī Feimaņu pagasta bibliotēkā pulcējās daudz interesentu novadpētniecības pasākumā "Tas notika šeit" par 1921.-1922. gados darbojošos "Japončiku" bandu, kuras vadonis cēlies no tagadējā Feimaņu pagasta, kur sākās daudzi vēsturē ierakstītie notikumi. Notika grāmatas "Japončiki" prezentācija ar autora, Feimaņu pagasta iedzīvotāja Vladislava Čerņavkas stāstījumu par piedzīvojumiem ar biogrāfiskiem un vēsturiskiem elementiem par laupītāju bandu. Bibliotēka dāvinājumā saņēma no autora šo grāmatu. (attēls 8.11.)

8.11. Grāmatas prezentācija Feimaņu pagasta bibliotēkā

8.11. Valda Onužāna gleznu izstāde „Ziedu un ainavu burvestība” Kantinieku PB

8.12. “Rēzeknes novada sakrālais mantojums”, Viktorijas Grappas akvareļi Silmalas pagasta bibliotēkā

“No Bērzgales pirmsākumiem”

“Bērzgales muižas stāsti”

8.13. Novadpētniecības izstādes Bērzgales pagasta bibliotēkā

- **Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības, problēmas un to risinājumi**

Katrai jaunai novadpētniecības aktivitātei nepieciešams ieguldīt daudz laika. Tieši laika resursu joprojām nepietiek novadpētniecības datu bāzei, kurā jāveido analītiskie apraksti. Tāpat daudzi savāktie materiāli jāapstrādā un jāsystematizē. Ir ierakstīti audiofaili, ko nepieciešams atšifrēt un pierakstīt. Novadpētniecības darbs ir ļoti laikietilpīgs, bet tas vieglāk paveicams, sadarbojoties ar citiem šī darba entuziastiem.

Meklējot informāciju un materiālus par senākiem, bet arī ne tik seniem laikiem, kā piemēram 20. gs. otro pusi, nācās saskarties ar to, ka materiālu ir pietiekami daudz, bet nav pareizi noformēti, bez atsaucēm uz avotiem, bet fotogrāfijas bez paskaidrojošiem aprakstiem - kas, kur un kad, tādējādi zūd šo materiālu vērtība.

Novadpētniecības darba kvalitātes uzlabošanai ir jāpievērš uzmanība, lai bibliotēku darbiniekiem tiek organizēti semināri, darba grupas un citas apmācības, saistītas ar šo jomu.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

- 11.1. Nodrošināta piekļuve pamatpakalpojumiem bez maksas;
- 11.4. Cenšanās nosargāt un saglabāt kultūras mantojumu.

9. Projekti

- *Tabula "Projektu apkopojums"*

Tabula "Projektu apkopojums"

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (t. sk. īstenošanas laika periods, rezultāti, īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
Inventāra un aprīkojuma iegāde	Rāznas Nacionālā parka biedrība	420.00 EUR	Čornajas pagasta bibliotēka, izmantoja izdevību pieteikt savu projektu Rāznas nodaļai, grāmatu plauktu restaurācijai. Projekts tika realizēts augustā.	Atbalstīts

10. Publicitāte

- *Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem*

Bibliotēkas tēla veidošana notiek gan ikdienas apmeklētāju apkalpošanā, gan pasākumu organizēšanā, gan darbības popularizēšanā. Ļoti nozīmīgs ieguvums ir novada Kultūras un tūrisma pārvaldes darbinieku ieguldījums vienota noformējuma veidošanā sociālā tīkla FACEBOOK kontu vizuālajai atpazīstamībai.

Vizuālā informatīvā satura veidošana aizņem daudz laika un ne katram padodas. Jau otro gadu tiek mēģināts iesaistīt šajā darbā profesionāļus, Rēzeknes novada pašvaldības Kultūras un tūrisma pārvaldes darbinieki – mākslinieki-noformētāji sniedz palīdzību, veidojot afišas lielākiem pasākumiem.

Plānveidīga darba organizācija bibliotēkās, kad lietotāji sajūt interesi par piedāvāto, aktivizē vietējo kopienu, jo novērtē to kas patika un vērsas ar saviem priekšlikumiem un ieteikumiem. Ja šie priekšlikumi ir reāli, tiek uzklausti un realizēti, tas kopumā ļoti pozitīvi ietekmē vietējo sabiedrību.

Foto stūrītis Maltas PB

Foto stūrītis Nautrēnu PB

- ***Bibliotēku informācija tīmeklī***

Katru gadu līdz 15. februārim bibliotēkas aktualizē informāciju statistikas portālā Latvijas Kultūras dati (LKDP).

Pagastu bibliotēkām mājas lapu nav, informācija tiek ievietota citu iestāžu vietnēs:

- Reģiona galvenās bibliotēkas (RGB) – Rēzeknes pilsētas Centrālā bibliotēkas (RCB), mājas lapā ir informācija par visām publiskajām bibliotēkām, kontaktinformācija, darba laiks, piedāvātie pakalpojumi.

<http://www.rezeknesbiblioteka.lv/index.php/regionabibliotekas/dazadi> ;

- Rēzeknes novada pašvaldības mājas lapā:

<https://rezeknesnovads.lv/pasvaldiba/kulturas-iestades/bibliotekas/> - kontaktinformācija;

<https://rezeknesnovads.lv/iedzivotajiem/kalendars/> - pasākumi.

- Viļānu pilsētas bibliotēkas emuārs – <http://vilanubibl.blogspot.com>

20 bibliotēkas no 29 par aktivitāšu popularizēšanas vietu ir izvēlējušās sociālos tīklus Facebook:

Audriņu pagasta bibliotēka <https://www.facebook.com/profile.php?id=100064758948100>

Bērzgales pagasta bibliotēka <https://www.facebook.com/groups/2008107656114105>

Čornajas pagasta bibliotēka <https://www.facebook.com/cornajaspagasta.biblioteka.9>

Dekšāres pagasta bibliotēka

<https://www.facebook.com/search/top?q=dek%C5%A1%C4%81res%20pagasta%20bibliot%C4%93ka>

Dricānu pagasta bibliotēka

<https://www.facebook.com/search/top?q=dric%C4%81nu%20pagasta%20bibliot%C4%93ka>

Feimaņu pagasta bibliotēka <https://www.facebook.com/feimanubiblioteka>

Gaigalavas pagasta bibliotēka <https://www.facebook.com/profile.php?id=100068650188599>

Griškānu pagasta bibliotēka <https://www.facebook.com/profile.php?id=100034650233558>

Ilzeskalna pagasta bibliotēka <https://www.facebook.com/ilzeskalnapagastabiblioteka.biblioteka>

Kantinieku pagasta bibliotēka <https://www.facebook.com/profile.php?id=100017886517761>

Kaunatas pagasta bibliotēka

<https://www.facebook.com/search/top?q=kaunatas%20pagasta%20bibliot%C4%93ka>

Maltas pagasta bibliotēka <https://www.facebook.com/profile.php?id=100068405884402>

Mākoņkalna pagasta bibliotēka <https://www.facebook.com/profile.php?id=61559755616292>

Rikavas pagasta bibliotēka

<https://www.facebook.com/search/top?q=rikavas%20pagasta%20bibliot%C4%93ka>

Sakstagala pagasta bibliotēka <https://www.facebook.com/groups/232546991995117>

Silmalas pagasta bibliotēka

<https://www.facebook.com/search/top?q=silmalas%20pagasta%20bibliot%C4%93ka>

Sokolku pagasta bibliotēka <https://www.facebook.com/sokolku.biblioteka>

Vērēmu pagasta bibliotēka

<https://www.facebook.com/search/top?q=v%C4%93r%C4%93mu%20pagasta%20bibliot%C4%93ka>

Viļānu pagasta Radopoles bibliotēka

<https://www.facebook.com/search/top/?q=Radopoles%20bibliot%C4%93ka>

Viļānu pilsētas bibliotēka <https://www.facebook.com/vilanupilsetas.biblioteka>

Pārējās bibliotēkas informāciju publicē sava pagasta grupas sociālo tīklu kontā.

Maltas pagasta bibliotēkai Instagram kanāls īpaši tiek veltīts grāmatu popularizēšanai, nodrošinot vizuāli pievilcīgu un saistošu saturu lasītājiem.

Tabula “Sociālo tīklu saturvienību skaits”

	Saturvienību skaits
	2024
Facebook	8248
Instagram	60
TikTok	
YouTube	19

- ***Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi***

Problēmas sagādā ārējās virtuālās publicitātes nodrošinājums, jo regulāras un kvalitatīvas ārējās publicitātes veidošanai nepietiek laika, īpaši strādājot nepilnā slodzē. Par prioritāti tiek izvēlēta tieša komunikācija ar lietotāju, kurš ir ieradies bibliotēkā. Virtuālā publicitāte prasa daudz laika arī tāpēc, ka darbiniekiem trūkst prasmju un iemaņu.

11. Sadarbības tīkla raksturojums

Pēdējo divu gadu laikā par bibliotēku darba prioritāti tiek izvirzīta sadarbības un kopdarbības veicināšana un uzlabošana vietējās kopienas ietvaros, lai veicinātu vietējās sabiedrības plašāku iesaisti kultūras aktivitātēs.

- ***Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām***

Sadarbība pašvaldības līmenī – darba attiecības, finansiālais nodrošinājums, materiālās un tehniskās bāzes uzturēšana, kultūrvides veidošana, pagastu informatīvo izdevumu veidošana.

Bibliotēku darbinieku piedalīšanās Novada dienu un pagastu svētku norisēs.

Bibliotēku dalība Rēzeknes novada pašvaldības Izglītības pārvaldes projektā “*Jauniešu darba prakses organizēšana vasaras periodā*”. Jauniešu prakses darba vietas nodrošināšana Audriņu pagasta bibliotēkā.

Sadarbībā ar novada Sociālā dienesta darbiniekiem, bibliotēku darbinieki sniedz palīdzību iedzīvotājiem dažāda veida dokumentu iesniegšanai sociālajam dienestam.

Sadarbībā ar Dekšāres pagasta konsultatīvo padomi bibliotēkā jau vairākus gadus tiek veidoti Ziemassvētku apsveikumi vientuļiem pagasta iedzīvotājiem un sarūpētas dāvanas. (attēls 11.1.)

11.1. Ziemassvētku dāvanas Dekšāres PB

11.2. "Ara bibliotēka" Sakstagala pagasta svētkos

Sadarbība pašvaldības struktūrvienībām un organizācijām

Sadarbības partneris	Norise	Bibliotēka
Kultūras struktūrvienību darbinieki (kultūras pasākumu organizatori , muzeju darbinieki, citu bibliotēku darbinieki)	Sadarbībā ar Bērzgales KN un muzeju: <ul style="list-style-type: none"> ✚ Tradīciju diena "Aizgavēņa prieki"; ✚ Pasākums "Saulrieta sajūtu vakars Bērzgales muižā"; ✚ Literāri muzikālā pēcpusdiena "Kad satiekas draugi"; ✚ Atceres pasākums "Baltu vienības diena"; ✚ Gaismas gājiens "Rītupes ielas stāsti"; (attēlā) ✚ Sadraudzības diena "Cimos Bērzgales bibliotēkā". 	Bērzgales pagasta bibliotēka
	✚ Baltā galdauta svētki, sadarbībā ar Feimaņu KN	Feimaņu pagasta bibliotēka
	✚ Literāri radošā pēcpusdiena „Pārsteigums māmiņai”, kopdarbībā ar Sakstagala PB bibliotēkas vadītāju Ingrīdu Mazāni un Lauru Deksnī, pagasta iedzīvotāju –	Kantinieku pagasta bibliotēka

	<p>rokdarbnieci, dāvanu izgatavošana.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Literatūras atlase Maltas muzeja tematisko izstāžu, atceres pasākumiem Komunistiskā genocīda upuru piemiņas dienai 25. martā un 14. jūnijam rīkošana. 	Maltas pagasta bibliotēka
	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Sadarbībā ar Sakstagala pagasta sabiedrisko aktivitāšu centra vadītāju, pagasta svētku norises laikā, apmeklētājiem tika organizēta akcija “Āra bibliotēka bez bibliotekāra”. 	Sakstagala pagasta bibliotēka
Sociālās aprūpes centri	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Rēzeknes novada sociālās aprūpes centra struktūrvienībā “Pīlcene” sarīkotas tikšanās un pārrunas par veselīgu dzīvesveidu, organizēta grāmatu un žurnālu izsniegšana aprūpes centrā dzīvojošiem. 	Dricānu pagasta bibliotēka
	<p>Sadarbībā ar Rēzeknes novada pašvaldības VSAC “Viļāni” :</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ organizēta ekskursija uz Viļānu pilsētas bibliotēku; ✚ Dienas aprūpes centra “Viļāni” klientu radošā nodarbība (<i>attēlā</i>) un darbu izstāde ”Rudens krāsas” Viļānu pilsētas bibliotēkā. 	<p>Viļānu pilsētas bibliotēka</p>
RNP Dricānu apvienības sporta organizatore Dagnija Deksnē	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Tematiskas nodarbības “Veselīgs dzīvesveids, nepieciešamība vai mode?” 	<p>Dricānu pagasta bibliotēka</p>
RNP Maltas apvienības sporta organizatore	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Derīgo padomu stunda “Lasām - kustinām smadzenes, vingrojam- kustinām muskuļus”, kuras laikā tika sniegti padomi kā uzturēt sevi formā mājās ar vienkāršiem vingrinājumiem 	<p>Feimaņu pagasta bibliotēka</p>

<p>Svetlana Mikanova</p>	<p>un par nepieciešamību atvēlēt tiem laiku katru dienu.</p>	<p>Lūznavas pagasta bibliotēka</p>
<p>Lūznavas senioru klubs "Rudens sonāte"</p>	<p>Kopīgi notiek: Jaunāko grāmatu, preses apskati, Lieldienu dekoru gatavošana, maijā aktivitāte - jaunākās tendences dārzā, jūnijā - Komunistiskā terora upuru piemiņas dienas pasākums pie Madonas skulptūras, Dzejas dienas tikšanās ar Ievu Trimalnieci. Visu rudeni, katru otro nedēļu tika gatavoti ēdieni no dažādiem rudens dārzeņiem - ķirbjiem, burkāniem, bietēm, kartupeļiem, tādējādi tika izmēģinātas jaunākās receptes no žurnāliem "Ievas virtuve", "Praktiskais latvietis"</p>	<p>Lūznavas pagasta bibliotēka</p>

• **Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes**

- **Rēzeknes Centrālā bibliotēka** (Reģiona Galvenā bibliotēka) – līgums par pakalpojuma sniegšanu reģiona bibliotēkām, e-kopkataloga veidošana un uzturēšana, krājumu inventarizācija, informatīvais, metodiskais un konsultatīvais atbalsts. Organizēti trīs (4) reģiona bibliotēku darbinieku informatīvi-izglītojoši semināri, viens praktiskais mācību seminārs un divi (2) praktiskumi. Reģiona bibliotēku darbiniekiem tiek sniegtas individuālās konsultācijas, ieteikumi. Pielāgotās literatūra nodrošinājums no RCB filiāles Rēzeknes Pielāgotās literatūras bibliotēka-informācijas centrs.
- **Latvijas Nacionālā bibliotēka** (LNB) – metodiskā un konsultatīvā palīdzība, jaunākā profesionālā informācija, bezatlīdzības izdevumi bibliotēkām, profesionālās pilnveides pasākumi, 22 reģiona bibliotēkas dalība Lasīšanas veicināšanas programmā "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija", jaunieguvumi reģiona bibliotēkām projektā "Grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām", bezatlīdzības nodoto izdevumu

saņemšana, piekļuve abonētām tiešsaistes bezmaksas datubāzēm Letonika, Lursoft “Laikrakstu bibliotēka”, 3td e-grāmatu bibliotēka.

- **SIA Tieto Latvia** – Bibliotēku informācijas sistēmas (BIS) ALISE uzturēšana 29 publiskajās bibliotēkās, sešās bibliotēku nodaļās un 9 skolu bibliotēkās, konsultācijas. Veiktas izmaiņas BIS Alise uzturēšanas maksas termiņos.
- SIA Zvaigzne ABC, SIA Latvijas Grāmata, IK Virja, SIA Alba LTD grāmatnīca “Liesma”, Jāņa Rozes grāmatnīca, – jaunu grāmatu iegāde.
- **Latgales kultūras centra izdevniecība (LKC)** – saņemti divi grāmatu dāvinājumi.
- **Rāznas Nacionālais parks (RNP)** – ekskursijas uz RNP dabas centru, piedalīšanās RNP biedrības projektu konkursā;
- **“Europe Direct” Informācijas centrs Austrumlatgalē** - notika divi mācību semināri, pieredzes apmaiņas brauciens uz Krāslavas novada bibliotēku, Augšdaugavas novada Naujenes bibliotēku, Zarasu rajona pašvaldības publisko bibliotēku (Lietuva).
- No 23. aprīļa **Lauku atbalsts dienesta (LAD) Austrumlatgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldes** darbinieki devās izbraiduma konsultācijās uz Rēzeknes novada pašvaldības pagastiem, lai sniegtu atbalstu lauksaimniekiem platību maksājumu pieteikumu aizpildīšanā, piemēram, pieteikšanos uz ES tiešo maksājumu atbalstu, aizpildīt ES platību maksājumu iesniegumu. **Par konsultāciju vietu tika izvēlētas 15 pagastu bibliotēkas.**

Atsevišķu bibliotēku sadarbības partneri:

Sadarbības partneris	Norise	Bibliotēka
SIA „ALAAS”	Makulatūras nodošana	Audriņu pagasta bibliotēka
Europe Direct Austrumlatgale	Regulāri tiek veikta informatīvā kampaņa, informācija ir pieejama uz informatīvā stenda bibliotēkā. Interesenti var pieslēgties tiešsaistes diskusijām tiešsaistē un lekcijām par interesējošām tēmām: “Domā zaļi jau šodien un veido tiltu uz labāku nākotni”, “Vai zaļais dzīvesveids ir pārejoša modes lieta vai izdzīvošanas jautājums?”, “Sievietes Eiropā” u.c. Bet, iedzīvotāji diezgan pasīvi pievēršas tādām globālām lietām un aizbildinās ar atbildēm: “Ko nu es varu mainīt?”, “Tur jau sen viss ir izlemts...”	Mākoņkalna pagasta bibliotēka
Nevalstiskās organizācijas (NVO)	Sadarbībā ar biedrību “Dricānu rūzis”, kas labprāt iesaistās bibliotēkas pasākuma noformēšanas rīkošanas akcijās, tika darināti Ziemassvētku rotājumi.	Dricānu pagasta bibliotēka
	Biedrība “Lai sapņi piepildās”: -Pieaugušie lasītāji janvārī darbojās radošajā tikšanās “Sapņu lādīte”. Radošā tikšanās ar koučinga tehnikām notika ar biedrības “Lai	Maltas pagasta bibliotēka

	<p>sapņi piepildās” pārstāvi, maltieti Jekaterinu Antonovu. Nodarbības mērķis bija motivēt sievietes atrast laiku sev, savām radošām idejām un sapņiem.</p> <p>-Bibliotēkas pieaugušo nodaļa gadu noslēdza ar ļoti emocionālo un izzinošo lekciju “Cilvēka Dizains”, ko pasniedza biedrība “Lai sapņi piepildās”. Dalībnieki iepazīnās ar Cilvēka dizaina sistēmas pamatiem un tās praktisko pielietojumu. Tika izskaidroti galvenie Cilvēka dizaina enerģētiskie tipi un to nozīme. Dalībnieki uzzināja, kā šī metode palīdz izprast savu unikālo potenciālu un veidot harmoniskās attiecības ar cilvēkiem.</p>	
	<p>Sadarbībā ar Latvijas permakultūras biedrību izveidots augu sēklu maiņas punkts ar mērķi paaudzēs mantoto un loloto kultūraugu saglabāšanai.</p>	<p>Viļānu pilsētas bibliotēka</p>
<p>Dagdas folkloras centra vadītāja Inta Viļuma</p>	<p>Folkloras tradicionālo masku darināšanas darbnīca. Pavisam bija noorganizētas 4 tikšanās. Rezultātā tapa maskas papjē-mašē tehnikā. Izgatavota čigāntēva, kazas, čigānmātes, velna, nāves maskas, kas tiks izmantotas tradicionālo masku gājieni sarīkojumos.</p>	<p>Mākoņkalna pagasta bibliotēka</p>

Bibliotēkas ar prieku atbalsta vietējās kopienas pārstāvju brīvā laika nodarbes un aicina visus, kam ir vēlme iepazīstināt citus ar saviem sasniegumiem rokdarbos, darinājumos, dzejas vai prozas rakstīšanā u.c. radošajās izpausmēs, dalīties pieredzē un popularizēt savu darbu, sadarbojoties ar bibliotēku.

Regulāri aktīvi notiek sadarbība ar vietējiem talantīgiem iedzīvotājiem.

11.3. Tatjanas Žuikovas eglīšu rotājumu izstāde "Ziemas ceļojums bērniņā" Audriņu PB

11.4. Gaigalavas pamatskolas keramikas pulciņa darbu izstāde Gaigalavas PB

Raksts par T. Žuikovas izstādi pieejams: <https://rezeknesnovads.lv/tatjanas-zuikovas-eglisu-rotajumu-izstade-ziemas-celojums-berniba-audrinu-pagasta-biblioteka/>

- Pārrobežu un starptautiskās sadarbības nav.
- ***Bibliotēku interešu aizstāvības darbs***

Bibliotēkas atbalsta un līdzdarbojas nozīmīgajās norisēs savos pagastos un pagastu apvienībās, kā kultūras dzīvē, tā arī citos notikumos. Bibliotēku darbinieki ir pagastu informatīvo izdevumu veidotāji.

Bibliotēku vadītāji regulāri tiek aicināti un piedalās apvienības pārvaldes darba sanāksmēs.

Novada bibliotēku darba speciālists informē Kultūras un tūrisma pārvaldes vadītāju par bibliotēku darba aktualitātēm, problēmsituācijām un citiem svarīgiem bibliotēku jomas jautājumiem.

RNP iestādes "Kultūras un tūrisma pārvalde" vadītāja Daiga Miščenko piedalījās novada bibliotēku darbinieku gada nogales darba sanāksmē 10. decembrī.

- ***Sadarbības raksturojums novadpētniecības darbā***

Tiek attīstīta sadarbība novadpētniecības darbā, īpaši tā popularizēšanā un kopējās aktivitātēs.

Pārskata periodā Dricānu pagasta bibliotēka uzsāka jaunu sadarbību ar novadpētniecības interešu grupu "**Laikrādis**" Dricānu pagasta kultūrvēsturisko vietu izzināšanai. Objektu apskates ciklā tika organizēti divi pārgājieni, viens uz Kakarviešu pilskalnu, otrs uz Mozičas (arī Maziča) upi. Neraugoties uz iešanas, kāpšanas grūtību pārvarēšanu, ieguvumi izrādījās daudz lielāki: sadarbības prasmes, jaunas zināšanas par vietu, kur dzīvojam, prasme orientēties nepazīstamā apvidū. (*attēls 11.5.*)

11.5. Pārgājiens uz “Kakarvīšu” pilskalnu sadarbībā ar dricāniešu interešu grupu “Laikrādis”

11.6. “Sarunas par poēziju un dzīvi” Silmalas PB

Baltā galdauta svētkos 4. maijā Feimaņu pagastā dzīvojošiem tautfrontiešiem tika svinīgi pasniegti Pateicības raksti par piedalīšanos Latvijas neatkarības aizstāvēšanā 1991. gada janvārī – augustā. Svētku norises kultūras namā kopā organizē kultūras pasākumu organizatore, Feimaņu pagasta bibliotēkas vadītāja u.c. vietējie aktīvistī. Uz šo pasākumu tika pieaicināts literatūrzinātnieks, rakstnieks un novadpētnieks Valentīns Lukaševičs, kurš sniedza vēsturisko stāstījumu par Feimaņu pagastu un pagasta ievērojamākām vietām.

Aprīlī **Rāznas Nacionālā parka dabas centra** telpās Lipuškos tika atklāta jauna kinozāle. Mākoņkalna pagasta bibliotēkas vadītāja Ināra Smirnova organizēja bērniem un jauniešiem tematisku nodarbību ar filmas “**Rāznas ezers no putna lidojuma**” skatīšanos. Pēc filmas apsprieda redzēto, spēlēja dažādas spēles, saistītas ar ūdens tēmu.

Pasākumu cikla “**Latviešu Grāmatai - 500**” ietvaros Mākoņkalna pagasta bibliotēkā notika tikšanās ar **novadpētnieci Tamāru Kudrjavcevu**. Tika atklāta **seno fotoportretu izstāde**. Tamāra iepazīstināja ar senajām draudžu baznīcu grāmatām, kristību, laulību, miršanas datumu ierakstiem, ļāva ieskatīties 1870. gada tautas skaitīšanas datu grāmatā, mācīja praktiski darboties sava dzimtas koka sastādīšanā un daudz ko citu interesantu. (attēls 11.7.)

11.7. Seno fotoportretu izstāde Mākoņkalna PB

Pasākuma “**Sarunas par poēziju un dzīvi**” Sveču dienā, Silmalas pagasta bibliotēka bija sveču smaržas papilddīta un dzejas rindām pieskandēta. Noritēja tikšanās ar **novadnieci Svetlanu Skačkovu-Marčenko**. Svetlana strādā pie vēsturiska, poētiska eposa – fantasmagorijas.

Klātesošajiem bija iespēja klausīties fragmentus no topoša darba. Tiskādu pamatskolas jauno dzejnieku pulciņa dalībnieki klausītāju vērtējumam sniedza savas rakstītās rindas, Larisas Šļahtas dzejoļus. Svetlana iedrošināja jaunus autorus, katru dalībnieku uzrunāja personīgi, rosināja uz pārdomām, runājot par savā dzīvē iegūtām atziņām. Veidojās diskusija un paaudžu ideju sinerģija. (*attēls 11.6.*)

11.8. Pētera Stafecka grāmatas “Dzeive ir vīns jautrs pīdzeivojums” atklāšana Viļānu pilsētas bibliotēkā

Lielu interesi izraisīja tikšanās ar viļānieti **Pēteri Stafecku** viņa dzīves atmiņu grāmatas atklāšanas pasākumā. Par Pēteri Stafecki zinātāji saka, ka viņa īpašais talants ir pamanīt neparasto un komisko. Tā ir tapusi grāmata “**Dzeive ir vīns jautrs pīdzeivojums**”, kurā ir stāsti “gan bērnības un padomju armijas laika atmiņas, gan dažādi humora pilni atgadījumi vēlākos dzīves gados, ļaujot iepazīt laikmetu caur viena lauku cilvēka atmiņām un iepazīstinot arī ar lēnām izgaistošām tradīcijām.” (*attēls 11.8.*)

Ziemas laikā, kad iedzīvotājiem ir vairāk brīva laika, Čornajas tautas namā notika pasākums “**Čornajas vakara stāsti**”. Pasākumam tika izveidota un skatāma foto izstāde “Dzīve Čornajas ciematā”. Pasākums tika aizvadīts mājīgā gaisotnē, kurā tika pārrunāts, kas gadu gaitā ir piedzīvots. Sanākušie klausījās kādreizējās Čornajas folkloras kopas “Ausmiņa” ierakstus, dziedāja līdzī un atcerējās kā ir bijis.

Pasākums uzlādēja, lika saprast, ka Čornajā ir aktīvi iedzīvotāji ar savu spar un iekšējo mīlestību pret savu dzīvesvietu. Pasākuma video var skatīties:

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02ShzrFBwSE3YUToD5BwYrnTmdnVPMnBMQgVgPUMNTYqR61VSBDx5LCYgkBNz21hqJl&id=61555850221191

Rikavas pagasta bibliotēka turpina darboties UNESCO LNK tīklā „Stāstu bibliotēkas”.

Pārskata periodā notika trīs pasākumi, divi no kuriem bija saistīti ar novadpētniecības tematiku:

1. Sveču gaismā spoku stāstu vakars;
2. Mani bērnības stāsti “Trīs stāsti par ...”;
3. Skolas gadu stāsti.

UNESCO nedēļas 2024 “Kultūras mantojuma aizsardzība un drošība” laikā bibliotēkas novadpētniecības lasītavā tika izveidota **izstāde “Katrai mantiņai savs dzīves stāsts”**. Izstādes veidotāji - rādīja un stāstīja apmeklētājiem par savām atnestajām lietām, kur tās dabūtas un kā tika pielietotas senāk. Pasākuma mērķis bija apzināt senlietas, kas simbolizē ģimenes vērtības.

- **Bibliotēku sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā**

Sadarbība ar izglītības iestādēm

Vienā no lielākām sadarbības aktivitātēm ar skolām ir gatavošanās Nacionālās skaļās lasīšanas sacensībām.

21. maijā RCB notika **Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības (NSL)** Rēzeknes reģiona fināls, kur piedalījās finālisti – 5. klašu skolēni no Dricānu vidusskolas (2), Feimaņu pamatskolas (1), Gaigalavas pamatskolas (2) un Viļānu vidusskolas (2). Lielāku interesi un aktivitāti “Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības” pirmajā kārtā izrādīja Viļānu vidusskolas 5. klašu skolēni, kur piedalījās 11 dalībnieki. Uz otro kārtu tika izvirzīti divi dalībnieki.

Pirmās kārtas atlase notika vēl arī Kaunatas pagasta bibliotēkā sadarbībā ar Kaunatas vidusskolu, bet reģiona finālā Kaunatas vidusskola netika pārstāvēta. (attēli 11.9., 11.10.)

11.9. NSL 1. posma atlase Kaunatas PB

11.10. NSL sacensību 1. posma dalībnieki Dricānu PB

Atsaucoties sabiedrības iesaistes kustībai “**Restarts lasīšanai**” Dricānu pagasta bibliotēkā sadarbībā ar Dricānu vidusskolas skolotājiem uzsākta lasīšanas veicināšanas aktivitāte gan bibliotēkā, gan skolā “**Lasīšanas rīts**”. (attēls 7.11., “Darbs ar bērniem un jauniešiem” 34. lpp.)

Viļānu pilsētas bibliotēkas bērnu literatūras nodaļai ir laba sadarbība ar Viļānu Mūzikas un mākslas skolu (MMS). Ar skolēnu dalību tiek papildināts muzikālais pavadījums bibliotēkas pasākumos. Bibliotēkā tika rīkotas skolēnu **darbu izstādes: Viļānu MMS plenāra darbu izstāde, “Rudens variācijas”, “Aukstais ziemas brīnums” u.c.**

Izglītības iestādes ne visām bibliotēkām ir pastāvīgi sadarbības partneri lasīšanas veicināšanā. Šajā kopdarbībā vienmēr kādam jāuzņemas iniciatora loma, vadoties no apstākļiem vai prioritātēm, jo ieinteresētībai vajadzētu būt abpusējai.

Ikmēneša tikšanās Maltas pagasta bibliotēkā ar nosaukumu “**Diena sākas ar grāmatu kopā ar Rozentovas pamatskolas skolēniem**”. Bērni klausās tematiskos stāstus, piedalās radošās un izzinošās aktivitātēs, kas veicina viņu sociālo mijiedarbību. Tiek stiprināta viņu pašapziņa un motivācija attīstīt un padziļināt lasītprasmes.

Katrā bibliotēkā, kuras apkalpošanas mikrorajonā ir izglītības iestāde, sadarbībā ar PII un sākumskolu tiek rīkotas dažādas iepazīšanās ar bibliotēku aktivitātes: ekskursijas uz bibliotēku, tematiskas tikšanās u.t.l.

Pēc pedagogu pieprasījuma bibliotēkas organizē pirmās iepazīšanas vizītes un ekskursijas, bet

Lūznavas pagasta bibliotēkas vadītāja Vita Gaile dodas rīkot nodarbības ar bērniem PII realizācijas vietas telpās, kur ir pieejama interaktīvā tāfele, bērnu mēbeles un atbilstoša vide. (attēls 11.11.)

11.11. "Lietu kārtība pasaulē" - izzinoša nodarbība Ozolaines pagasta pārvaldes PII "Jāņtārpiņš" realizācijas vietas Lūznavā bērnu grupā

Visu mācību gadu reizi mēnesī Maltas pagasta bibliotēkas darbinieki ar savām grāmatām brauc ciemos pie Maltas PII Dzīpariņš audzēkņiem, lai veicinātu viņiem agrīnas lasīšanas prasmes un interesi par grāmatām. Bērni jau no bērnudārza vecuma tiek reģistrēti bibliotēkā un var izvēlēties sev interesējošas grāmatas. Vecāki un bērnudārza pedagogi augsti novērtē šo iespēju, jo ne visi vecāki var atvest bērnus uz bibliotēku. (attēls 11.12.)

Bieži ciemiņi Ilzeskalna pagasta bibliotēkā ir Pirmsskolas izglītības programmas apguves grupas bērni, kuriem tiek organizētas tematiskas radošas nodarbības par svinamo dienu, gadskārtu ieražu svētkiem, gadalaikiem, u.c. tematiku. (attēls 11.13.)

11.12. "Izbraukuma bibliotēka" Maltas PII "Dzīpariņš" telpās

11.13. Izzinoša, radoša nodarbība pirmsskolas bērniem par rudeni un rudens tradīcijām Ilzeskalna PB

Sadarbība ar Jauniešu centriem

Sadarbības virzieni ir dažādi arī aktivitāšu izvēlē. Bibliotēku darbinieki atbalsta un piedalās vides aizsardzības popularizēšanā un sakopšanā, uzskatot, ka ir ļoti svarīgi pieradināt pie tā jauno paaudzi.

Čornajas jaunieši iesaistījās teritorijas sakopšanas akcijā “Plogings Ratniekos”, kur kopīgi tika pieveikti 4,5 km un salasīti 3 maiši atkritumu. Ejot jaunieši uzdeva jautājumus par vietvārdiem, augu un dzīvnieku valsts nosaukumiem, minēja mīklas par dabu. Atgriežoties bibliotēkā notika viktorīna, trīs aktīvākie jaunieši tika pie balvām. Aktivitāte tika organizēta Čornajas pagasta Jauniešu lietu speciālista un bibliotēkas vadītājas sadarbības rezultātā. (attēls 11.15.)

11.14. Ekspedīcija “Dižkoku mednieki”

11.15. Plogings Ratniekos

Otra šīs sadarbības aktivitāte bija karjeras diena bibliotēkā. Jauniešu lietu speciāliste izstāstīja jauniešiem par pieprasītākajām profesijām, par to, kā var pieteikties projektā “Jauniešu darba prakse vasaras periodā.”

Silmalas pagasta bibliotēkas vadītāja kopā ar jauniešu centra darbinieci novembrī brauca uz Tiskādu pamatskolu, kur rīkoja “**Latgales stundu**” – patriotiska satura interaktīvu viktorīnu vecāko klašu skolēniem, par Latgales vēstures lappusēm un notikumu saistību ar Silmalas pagastu.

Izzinoša un aizraujoša bija ekspedīcija “**Dižkoku mednieki**”, arī sadarbojoties ar jauniešu centru. Par šo aktivitāti interesi izrādīja Dabas aizsardzības pārvalde. Ekspedīcijas mērķis – bērnu un jauniešu dabaszinātņu lietpratības un pilsoniskās līdzdalības veicināšana. Dienas sākumā bibliotēkā jaunieši uzzināja kā pareizi atpazīt dižkokus, katram bija uzticēts savs uzdevums. Pēc informācijas dabasdati.lv ekspedīcijas dalībnieki apsekoja pagasta teritorijā augošos dižkokus un veica viena potenciāla dižkoka mērījumus. (attēls 11.14.)

Sadarbībā ar Kantinieku pagasta jauniešu lietu speciālistu Denisu Morozu, Lieldienu lielās ārā spēles, iesaistījās arī Kantinieku pagasta bibliotēka, sarīkojot bērnu un jauniešu tematisko rotaļu pēcpusdien „**Iešūposim Lieldienas**”.

Viļānu pilsētas bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļas lasītavas telpās darbojas (mītnes vieta) Viļānu bērnu un jauniešu centrs. Aktīvu atbalstu meistar klašu organizēšanā veic centra darbiniece. Bērni un jaunieši labprāt piedalījās šādās meistar klasēs: “Sveču liešanas darbnīca”, “Pankūku pēcpusdiena”, “Ziedu pušķi”, “Saldā rulete”.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

Tiek meklēti, izmēģināti un ieviesti partnerības īstenošanas līdzekļi.

12. Metodiskais un konsultatīvais darbs

- ***Situācijas apraksts, kopaina, metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes pārskata periodā***

Rēzeknes novada publiskās bibliotēkas darbojas decentralizētā modulī. Bibliotēku darba pārraudzību veic Rēzeknes novada pašvaldības iestādes “Kultūras un tūrisma pārvalde” bibliotēku darba speciālists. Metodiskā un konsultatīvā darba (MKD) organizācija ar Reģiona galvenās bibliotēkas atbalstu vērsta uz bibliotēku darba kvalitātes uzturēšanu un attīstību.

MKD veikšanai katru gadu tiek izstrādāts “Metodiskā un konsultatīvā darba plāns”, kurā tiek izvirzītas prioritātes un plānotas aktivitātes.

Pārskata perioda prioritātes:

1. Bibliotēku darbinieku profesionālā pilnveide.
2. Sadarbība ar Reģiona galveno bibliotēku (Rēzeknes pilsētas CB):
Reģiona galvenā bibliotēka (RGB) - Rēzeknes Centrālā bibliotēka (RCB) nodrošina pakalpojumus novadu bibliotēkām uz Rēzeknes novada pašvaldības un pašvaldības aģentūras “Rēzeknes Kultūras un Tūrisma centrs” līguma pamata. Reģiona galvenās bibliotēkas sniegtais metodiskais un konsultatīvais atbalsts, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi aprakstīti Rēzeknes Centrālās bibliotēkas darba pārskatā.
3. Bibliotēku publicitātes pilnveidošana:
Bibliotēku darbiniekiem (kopā ar kultūras pasākumu organizatoriem) Rēzeknes novada Kultūras un tūrisma pārvaldē tika organizētas divas praktiskas nodarbības par sociālo tīklu (konkrēti Facebook) profila vizuālās identitātes izstrādāšanu, atpazīstamības veicināšanai.
4. Vidējā termiņa stratēģiskās plānošanas dokumentu - bibliotēkas attīstības plāns un krājuma attīstības koncepcija, izstrāde un aktualizēšana jaunajam plānošanas periodam.
Pārstrādāts un aktualizēts Attīstības plāns 2024.-2028. gadam sešās pagastu bibliotēkās un Krājuma attīstības koncepcija 2024.-2027. gadam astoņās bibliotēkās.

- ***Sniegtais metodiskais un konsultatīvais atbalsts, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi***
- Pārskata periodā, biežāk nekā iepriekšējā, izdevās apmeklēt bibliotēkas. Diemžēl ne visas. Kopā ar RCB direktori Rutu Suseju un RCB direktores vietnieci Zigrīdu Gorsvāni no maijā līdz oktobrim veiktas **vizitācijas 16 pagastu bibliotēkās** ar mērķi apskatīties bibliotēku telpas, to iekārtojumu un aprīkojumu, pārbaudīt dokumentāciju, izrunāt aktuālos darba jautājumus, sniegt palīdzību uz vietas. (attēls 12.1., 12.2.)

12.1. Nautrēnu PB peoniju ziedēšanas laikā

12.2. Dekšāres PB ar darba dokumentiem

- Piecas izbraukuma klātienes konsultācijas jaunajiem darbiniekiem – bibliotēkas vadītājam Dricānu PB, Gaigalavas PB, Nagļu PB, Pušas PB.
- Attālinātas konsultācijas bibliotēkārā darba jautājumos. Individuālas konsultācijas darbiniekiem.
- Aktuālu un steidzamu darba jautājumu apspriešanai tiek sasauktas darba sanāksmes. Pārskata periodā notika četras darba sanāksmes – janvārī, februārī, martā un decembrī, attālināti - tiešsaistē Google Meet.
- Ikgadējais **izbraukuma seminārs** ar daudzveidīgu programmu reģiona bibliotēku darbiniekiem tika organizēts 18. jūnijā **Silmaas pagasta bibliotēkā**, kura no 2023. gada septembra darbojas jaunajās telpās. Šis seminārs ir gaidīts un kupli apmeklēts. Semināra dalībnieki apskatīja bibliotēkas jaunās telpas, iepazīnās ar bibliotēkas un pagasta vēsturi (bibliotēkā savākts bagāts novadpētniecības materiālu klāsts), tikās ar novadpētnieku Sergeju Šilovu, kurš iepazīstināja ar Prezmas ciema vēsturi, apciemoja vietējās uzņēmējas Natālijas Stafeckas tūrisma lauku sētu – IU “ST-art.lv” un apmeklēja kultūrvēstures sakrāloobjektu Prezmas Sv. Apustuļu Sīmaņa un Jūdas Romas katoļu baznīcu. (attēls 12.3., 12.4., 12.5., 12.6., 12.7., 12.8.)

12.3. KTP vadītāja Daiga Miščenko uzrunā semināra dalībniekus

12.4. IU “ST-art.lv” Silmaas pagasta Gorņicā

12.5. Grupu darbs, gatavošanās grāmatas prezentācijai

12.6. "Grāmatas prezentācija"- izglītojošā darbnīca

12.7. Aktivitātes lauku sētā

12.8. Pie Prezmas Sv. Apustuļu Sīmaņa un Jūdas Romas katoļu baznīcas

- Novada publisko bibliotēku statistikas datu iesniegšanas pārraudzība un rediģēšana Latvijas Kultūras datu portālā (janvāris -15.februāris). Konsultācijas par pieslēgšanos portālam ar Latvija.lv
- Reģiona novadu publisko bibliotēku gada pārskatu saņemšana un apkopošana (05.–27. februāris).
- Metodiskās izstrādes, instrukcijas un ieteikumi bibliotēku darbiniekiem prezentāciju veidā - ziņojumi darba sanāksmēs un semināros: "Bibliotēku krājuma veidošana" – prezentācija reģiona bibliotēku darbinieku seminārā 15. oktobrī, Krājuma attīstības koncepcijas izstrādes instrukcija, ieteikumi 2024. gada bibliotēkas darba pārskata izstrādei pēc LNB struktūras un pārskata noformēšanas prasībām.
- **Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām**
 - Statistikas datu iesniegšanas pārraudzība un rediģēšana Latvijas Kultūras datu portālā (LKDP).
 - Individuālas konsultācijas attālināti, mutiski un rakstiski ieteikumi skolu bibliotekāriem gada statistikas pārskatam statistikas datu ieguve bibliotēku informācijas sistēmā, datu aktualizēšana LKDP.

- **Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija darbā ar bērniem un jauniešiem**

Bibliotēku vizitāciju laikā uzmanība tika pievērsta bērnu un jauniešu zonējumu noformēšanai, krājuma daudzveidībai, kvalitātei, izvietojumam un pieejamībai.

Reģiona galvenās bibliotēkas semināru programmā iekļautas tēmas darbā ar bērniem un jauniešiem. Novada bibliotēku darbiniekiem tiek rekomendētas konkrētas profesionālās pilnveides nodarbības no LNB Kompetenču attīstības centra vai citu instanču esošā piedāvājuma.

12.9. BJVŽ kolekcijas grāmatas sagatavotas nodošanai novada bibliotēkām

12.10. Apsveicam Rēzeknes Centrālo bibliotēku 85. jubilejas gadā

- **Sadarbība ar citām iestādēm (metodiskā un konsultatīvā darba jomā)**

- Latvijas Nacionālā bibliotēka – konsultatīvais atbalsts, profesionālā pilnveide;
- SIA Tieto Latvia – konsultācijas, BIS Alise uzturēšana;
- Rēzeknes novada pašvaldības Centrālā administrācija – dokumentu saskaņošana, iesniegšana;
- Rēzeknes novada apvienību pārvaldes – bibliotēku darba plānošana, krājuma finansējums, materiālās un tehniskās bāzes nodrošinājums;
- Rēzeknes Centrālā bibliotēka (RCB - Reģiona galvenā bibliotēka): metodiskā un konsultatīva darba un atbalsta nodrošināšana, reģiona e-kataloga uzturēšana, bibliotēku informācijas sistēmas (BIS) ALISE administrēšana, novada bibliotēku darbinieku profesionālajā pilnveide, pieredzes apmaiņa, starpbibliotēku abonementa (SBA) izpildes sistēmiskā pārraudzība.

- **Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un to risinājumi, profesionālās pilnveides vajadzības**

Lielu un nozīmīgu atbalstu metodiskajā un konsultatīvajā darbā ar novada bibliotēkām, darbinieku profesionālās pilnveides veicināšanā sniedz Reģiona galvenā bibliotēka.

Ir svarīgi turpināt un veicināt sadarbību starp bibliotēkām, nodrošināt pieredzes apmaiņu, racionāli un efektīvi izmantot pieejamos resursus, pielāgoties jaunām vajadzībām un prasībām.

Atzinīgi jāvērtē Latvijas Nacionālās bibliotēkas Kompetenču attīstības centra (LNB KAC) profesionālās pilnveides piedāvājums. Pilnvērtīgu šī piedāvājuma izmantošanu ierobežo tādi faktori kā, attālums, tāpēc priekšroka tiek dota attālinātām nodarbībām, finansējuma trūkums šai budžeta sadaļai un, diemžēl, darbinieku motivācijas trūkums. Ar zināmu cerību tika uztverts LNB KAC piedāvājums reģionos rīkot izbraukuma mācību lekcijas un kursus, bet pēc fakta izrādījās

ka trūkst finansējuma un nepietiekami nodrošināta tehniskā bāze (nevaram nodrošināt datorizētas darba vietas) traucē šīs iespējas izmantošanu.

Bibliotēku darba speciāliste piedalījās LNB KAC profesionālas pilnveides darbnīcā “Metodiķi IRR”, pilnveidojot zināšanas metodiskā darba izpratnē, par personības ietekmi uz darba veikšanu, iegūti metodiskā darba labās prakses piemēri.

Rēzeknes novada bibliotēku darba speciāliste
Valentīna Viša

07.03.2025.

PIELIKUMI

1-1. Rēzeknes Vēstis, Nr. 30, 19.04.2024. / Par Ozolmuīžas pagasta bibliotēku

1-2. Vietējā Latgales avīze, 12.04.2024./ Pasākums Silmalas pagasta bibliotēkā

1-3. Vietējā Latgales avīze, Nr. 41. / Pasākums Silmalas pagasta bibliotēkas Ružinas nodaļā

gārā stiprāks. Tā bija viņa stiprā puse – saredzēt cilvēkību, atrast katram vajadzīgos vārdus. V. Čepuļa dzejas grāmatas nosaukums skan kā viņa dzīves moto – «Mīlestība leļoka par grūtumu».

Ģatavojoties pasākumam un lasot visu pieejamo informāciju, uzmarbu piesaistīja Valentīna Lukaševiča sacītais: «Leģendārā persona. Tāds īsts tautas dziesminieks. Pirms gadiem septiņiem, astoņiem man šķita – nu kā kaut ko tādu publicēt. Kad sāku interesēties par tautas dāvo mākslu, pats izjutu ofilingu». Esmu daudz lasījis par mīrotņiem, naivo tautas mākslu. Mēs pamazām tikai virsimies, iekienīsim negribam redzēt. Tagad dabūsimku un nesamāksimofību, kas man agrāk šķita milzīgs mīnuss, uzveru kā milzīgu vērtību. Tagad man būtu milzīgs kauns, ja būtu viņu toreiz kritizējis».

8. oktobrī Silmalas pagasta bibliotēkas Ružinas nodaļā skanēja Vincenta Čepuļa dzeja. Novadnieka 85. jubileju atceroties, kopā pulcējās viņa rādī, kaimiņi un dzejas mīļotāji. Šo vienkāro cilvēku ar sināgo līkteni viņi atcerējās kā garā stipru, enerģisku un ļoti labirdīgu. Vincenta turpinā dzīvot atmiņās, savās sirsnīgajās un vienkārsējās dzejas rindās! Paldies visiem pasākuma dalībniekiem par jauko kopu būšanai!

Raksta autore Aneta Laizāne, Silmalas pagasta bibliotēkas vadītāja

Lappusi sagatavoja Skaidrite Svīkša.

1-4. Rēzeknes Vēstis, Nr.71, 17.09. 2024. / Novadpētniecības ekskursija.

MAI TAG APVIENĀS PĀRVAI DĒSĪTU AMĒS PĀR
DE JĀMĀS TĀS INFORMĀTĪVĀS (171)

Ozolaines pagasts **BIBLIOTĒKAS ZINĀS** **SEPTEMBRIS 9 (127) 20**

Jauns pakalpojums Ozolaines pagasta bibliotēkā.

Šogad Ozolaines pagasta bibliotēkā piedāvā jaunu pakalpojumu – pielāgotu literatūru grāmatas pašdarināt drukā un audiodrāmas.

Pielāgotā literatūra ir domāta ikviena personai, kura ir noredzīga vai vārdredzīga, kurai ir grūtības lasīt parasto drukāto tekstu, kā arī personām ar uztvērni vai fiziskiem traucējumiem, sevišķi Astorijasbu lauma 20. parka 1. panta 1. daļu. Ozolaines pagasta bibliotēkā ir pieejama pielāgotā literatūras grāmatas no Rēzeknes Pielāgotā literatūras bibliotēkā-informācijas centra.

Šeit ir bibliotēka pieejamas tādas grāmatas pielāgotā drukā:

- Profesora Danilova "Zelta lūnči".
- Zane Nuts "Mums vajadzētu sākties".
- Skaistās Katupe "Ivērtēkara vēsts".
- Ilmārsis Ziedonis "Nacionālās drošības krīzociņu med-teksts".
- Dāvis Antons "Tārpu balojs".
- Alexandra Mārupes "Dzīvības stāsts".
- Spensas Šepars "Mānās lūpa Pēterpēdī",
- Egona Aizsons "Cezā covenants".

Aicinām izmantot jauno bibliotēkas pakalpojumu!

Bibliotēkas draugu pikniks!

Visas vasaras garumā mēģināja izvēlēties sev šķaidā un labāko literatūru. Pēdējamā vasarā mēģināja sagādāt grāmatu – jaunām bibliotēkai. Jau šogad darbināt Anastasija Jērtova, kurai no 28. augusta sāk darboties ar bērniem un jauniešiem. Spēles veidā notika iepazīšanās. Anastasija ļaus pastāstīt par sevi un arī šķaidā priekšmetu bērniem un jauniešiem ar krāsainām un interesantām. "Es ļoti zinu Ozolaines pagastu" mēģināja Kamēlī atpazīt sava laika, bērni un jaunieši sacerēja vārdu stāstus, izmantojot krāsainas un interesantas. Pēc krāsainām aktivitātes, notika grāmatu izvēle un darbs pie grāmatas veidošanas dāmu izveidošanas tehnika. Tika sagatavota laika.

Lai arī jau jūtama rudens dzīvoties vēders, saules gaisma dienas gaisma "pa zemes virsu staigā". Šīto laiku izmantoja bibliotēkas aktivitātes grāmatu izvēle un darbs pie grāmatas veidošanas dāmu izveidošanas tehnika. Tika sagatavota laika.

Lai veiksmīgi un laimīgi izvēlētos grāmatas, bibliotēkas veidoja grāmatu izveidošanas tehnika. Tika sagatavota laika.

Arī šī Ozolaines bibliotēkas vai Mob. 2600 anita.eisaka@vzarska.gov.lv

1-5. "Bibliotēkas draugu pikniks" Ozolaine PB - Publikācijas informatīvajā izdevumā "Ozolaine.lv"

SNIEGAVĪRI PROT SMAIDĪT UN SASILDĪTI!

Sniegavīrs... Īpašs vai kaut kas pavisam vienkāršs? Mūsdienās sniegavīru var uzcelt ne katrā ziemā. Vai tamdēļ stipri bēdāties? Leontīna PALDIŅA ir radusi radošu risinājumu – viņa veido rādus sniegavīrus, kuri neizkūst pat karstākajā saulē! Viļānu pilsētas bibliotēkā līdz 31. janvārim apskatāmi vairāki desmiti priecīgu, sirsniņu sniegavīru.

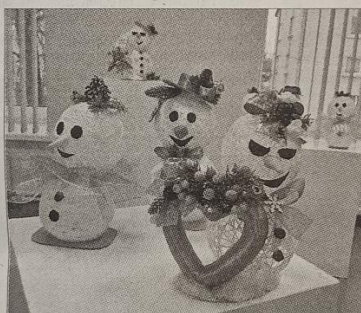
Leontīna Paldiņa teic: "Esmu dzimusi un augusi Preiļu novada Stabulnieku pagastā. Dzīves ceļā satikta mīlestība aizveda uz Talsu novadu Kurzemē, kur nodzīvoti 13 gadi. Es esmu izaudzinājusi piecus bērnus, četri no tiem ir izveidojuši savas ģimenes. Tagad manū sirdī priecē četri mazbērni. Kurzemes pusē dzīvojot, strādāju Balgales tautas namā." 2010. gadā Leontīna atgriezās uz saviem dzimtajiem Stabulniekiem. Audzinot jaunāko dēlu, 2010. gada rudenī sāka nodarboties ar rokdarbiem – adīja zeķes, kuras tika dāvinātas radim un draugiem. Mazliet īpaša aizraušanās – tautisko zeķu adīšana.

Leontīna visu dzīvi meklējusi iespēju savu ikdienu darīt krašņāku, interesantāku. Tamdēļ vaļasprieku pūrā visdažādākie rokdarbi. Kā Leontīna teic: "Ir svarīgi nodarboties ar rokdarbiem, jo tas cilvēku attīsta, nodarbina un palīdz vieglāk izdzīvot, aizmirst dažādas dzīves situācijas. Ir labi iemācīties kaut ko jaunu un parādīt cilvēkiem līdzās, ar ko vēl var nodarboties brīvajos brīžos." Čaklā rokdarbniece pārzina kreilinga stilu, viņas rokdarbu pūrā: Adventa vainagi, konfekšu pušķi, Lieldienu zaķi, laimes pakaviņi, sniegavīri un daudz kas cits. Bet sniegavīrus meistare darina jau trešo gadu. Tie viņai viens no ziemas dekoriem. Leontīna pasmaida: "Ja mūsdienu laikapstākļi neļauj sniegavīru uzcelt bērniem ārā, tad sniegavīrus var būtēt istabā, tie ir uzliekami uz palodzes vai pie eglītes."

Jautāta, kā rodas darbu idejas, Leontīna atzīst: "Sniegavīri

un visas citas idejas rodas spontāni. Nu, protams, neizpaliek arī ielūkošanās interneta

nieku kultūras namā – sveces, laimes pakaviņi, sniegavīri. Man patīk tas, ar ko es nodarbojos. Tas ir viens no veidiem, kā pavadīt garos rudens vakarus. Un es radu tādas lietas, ko veikalā nenopirkt. Mani darbi ceļo arī uz ārzemēm un pa visu

Latviju. Paldies tiem cilvēkiem, kuri iegādājas manus darbus un novērtē tos!"

Jā, Leontīna pirms brīža pārkāpusi gadu skaitam, ko sauc par "puse no gadsimta". Bet tas netraucē viņai skatīties pasaulē ar jauneklīgu skatu, sirds degsmi, jo tikai tā ir vērts dzīvot. Dzīvot no sirds. Un no visas sirds rokdarbniece teic: "Es aicinu visus apmeklēt sniegavīru izstādi un varbūt kādu arī iegādāties. Tie ir tik jauki un prieku nesošī katrā mājā un sirdī! Novēlu visiem prieku, laimi, mīlestību un satīcību katrā mājā un ģimenē! Sniegavīri var gadiem ilgi būt jūsu mājās kā viens no Ziemassvētku dekoriem. Mani sniegavīri prot smaidīt un sasildīt sirdis. Tāds sniegavīrs dzīvos jūsu mājās ar manu sirds siltumu, ar manām labajām domām, visa laba vēlējumiem. Lai skaisti svētki un mierīgas debesis ļaudīm virs galvām visā pasaulē!"

Iveta DIMZULE

ATTĒLĀ: Leontīna Paldiņa izstādes atklāšanā un sniegavīru izstādē.

Anitas DAKULES foto

Kard dvēsele d

Lappusi sagatavoja Aija MIKELE-STRUŠĒLE

"SNIEDZ CILVĒKIEM TO GAIŠUMU, KO DIEVS TEVĪ IR DEVIS"

13. maijs. Pļāvās ielījis pieneņu zelts, ābeles raisa savas maigās ziedlapiņas, dabā viss zojo un plaukst, – tieši tik skaistā laikā Viļānu pilsētas bibliotēka aicināja dzejas mīļotājus uz pasākumu "Saulsāri ābeļziedos", lai iepazītos ar dzejnieku Nauri GEKIŠU un viņa daiļradi.

"Es pats esmu no Jūrmalas, kaugurietis, piedzimis un uzaudzis pie jūras, starp Lielupi un jūru. Nu jau daudzus gadus mana dzīve paiet starp divām pilsētām – Jūrmalu un Rīgu. Dzeju sāku rakstīt jau skolas gados, kādā trešajā ceturtajā klasītē. Mana latviešu valodas un literatūras skolotāja Māra Cukure bija tā, kura man ieaudzināja interesi par dzeju un arī par prozu, vēsturi, folkloru, dabu. Viņas mudināt, sāku rakstīt arī savus pirmos stāstiņus un dzejoļiņus. Ieguvu arī godalgotas vietas jauno literāru konkursos, saņēmu uzaicinājumu uz Jauno rakstnieku nometni "Aicinājums". Vēlāk nāca vidusskolas gadi, tad man bija tāds pārmaiņu laiks, nolēmu, ka nerakstīšu nekad vairs. Mana profesija ir arhivārs, esmu beidzis Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultāti.

Gadus desmit nerakstīju vispār, bet tad notika tā, ka 2013. gadā piedzīvoju operāciju, pēc kuras divus gadus nevarēju iziet laukā no mājas. Šajā laikā es atsāku rakstīt, un dzejoļus publicēju portālā draugiem.lv, neuzskatot, ka tā ir dzeja.

Draugiem ļoti iepatikās, viņi mani sāka pierunāt izdot grāmatu. Sākumā negribēju, teicu, ka es tikai laiku īsinu. Pierunāja. Pirmo kopkrājumu "Liriskā mozaīka" izdevu kopā ar pensionēto skolotāju Ādolfu Caunīti no Aizkraukles, kurš, starp citu, dzimis Latgalē.

Tas bija kā impulss. Sāka nākt dzejoļi, un es tos pierakstīju, esot vilcienā, autobusā, trolejbusā, ejot uz darbu, no darba, naktīs cēlos augšā pierakstīt. Laika posms no 2015. līdz 2018. gadam bija ārkārtīgi ražīgs," stāsta par sevi Nauris Gekišs.

Tik tiešām ražīgs laiks, jo izdoti krājumi: "Atmiņās nerūs lapu zelts", "Dāvana meitenei", "Kāds numurs ir debesīm", "Liepziedu blūzs", "Ziemas meitai", "Ziemsniedzēm izmargots ceļš", "Kalendārā vārdu daudz", "Kāzu gadadienām", "Pīlādzis", "Kad tu smaidi", "Māras zemē pie Dzintara jūras", "Rožu meitenei", "Variācijas četros gadalaikos", "Pavasara sauciens", "Zeltgalvītis", "Lai katra diena kā roze plaukst", "Avenes plaukstā", "Ceriņu liesmās degošā sirds", "Zvēru pulkā", "Zemūdens pavalstnieki", "Putni un mēs", "Dzimumdienu vēlējumi", "Dzeja par ziediem", "Koku šalkās ieklausoties", "Vārdu gleznas", "Par Latvijas pilsētām", "Kad tu smaidi", "Lai kā saule ir tavš mūžs", "Triju koku ziedi dzimtajai zemei", "Mežvīns", "Lāsteku sonāte", "Fēniksa dziesma", "Melodija tev".

Nauris Gekišs publicējis arī jauno autoru dzejas kopkrājuma "Vārdu gleznas", "Krūzīte laimes un melanholijas pilieni", kopkrājuma "Mirkļa mūžība" (kopā ar Ādolfu Caunīti un Aināru Meškovski) un "Liriskā mozaīka" u. c.

Grāmatu vāku ilustrēšanai tiek izmantotas Nauris Gekiša mammas Vēsmas Gekišas fotogrāfijas. Vien grāmatas "Melodija tev" vāka foto autore ir Ināra Ezergaile.

Viļānos Nauris Gekišs ciemojās pirmoreiz.

"Savulaik portālā draugiem.lv un Facebook sarakstījos ar priesteri Albertu Cimanovski, jo mūs saistīja interese par dzeju. Mūsu sarakste pārtrūka 2021. gada vasarā, es nespēju viņu sazvanīt. Pērn rudenī tikai uzzināju, ka viņš tajā vasarā aizgāja mūžībā... Viņš bija cilvēks, kuram ļoti patika mana dzeja. Mūsu pēdējā sarakstē viņš pauda tādu novēlējumu: "Sniedz cilvēkiem to gaišumu, ko Dievs tevī ir devis." To arī cenšos darīt," saka Nauris Gekišs. Viens no pirmajiem dzejoļiem, kas izskanēja pasākumā, bija veltīts tieši mūžībā aizgājušajam priesterim Albertam Cimanovskim. Jāpiebilst, ka pēc pasākuma Nauris pabija arī pie Cimanovska kapa.

Pašlaik viņam top jauns dzejas krājums "Sveiciens Zilo ezeru zemei", kas būs veltījums varakļānietes Annas Klušas piemiņai.

"Ar Annu Klušu sarakstījāties portālā draugiem.lv, Facebook daudzus gadus. Viņa mudināja mani rakstīt. Bet 2021. gada rudenī viņa no kovidā nomira... Tā nu sanāca, ka pandēmijas laiks atņēma man diezgan daudz tuvu draugu un dzejas cienītāju... Cits taisa pieminekļus no akmens, no marmora, es no vārdiem pieminekļus mēģinu taisīt," stāsta dzejnieks.

Nauris iedvesmo daba, mūzika, pat pilnīgi nejauši kāds notikums, kas izskan ziņās. "Tie var būt pat putekļi saulesgaismā. Puteklis spīd saulē un atgādina zeltu, tā uzreiz atnāk dzejoļis," viņš stāsta, un līdzīgi kā citi rakstošie cilvēki arī Nauris steidz piefiksēt atnākušo domu, citādi tā pazūd. "Reizēm esju pāri ielai, velku laukā telefonu, lai pierakstītu atnākušās rindas. Man saka, ka tā nevajag darīt, ka tā var kādu dienu pakļūt zem auto. Bet man vajag pierakstīt!"

Gadā ir divi periodi, kad Naurim dzejoļi top visvairāk – tas ir zelta rudens un brīnišķīgais ziedoņa laiks.

Jautāju, kādu literatūru Nauris lasa.

"Lasu ļoti plašu spektra literatūru – prozu, dzeju, grāmatas par vēsturi, biogrāfijas. Šobrīd esmu aizrāvis ar Marģera Zariņa daiļradi. Piespiedu sevi izlasīt viņa grāmatu "Viltotais Fausts jeb pārlabota un papildināta pavārgrāmata", kas uzrakstīta tik dziļā kurzemnieku izloksnē... Ziniet, latgaliešu izloksnē vieglāk lasīt, vārdi tomēr saprotami, bet kurzemniekiem tik daudz apvidvārdu, kurus citur nelieto, vecvārdi... Lasot jāsaķer galva, kā lai šo saprot? Piemēram, nevis plūmes, bet gļomes... Ne-parasti vārdi," stāsta Nauris Gekišs.

Pasākumā izskanēja daudz dzejas par dabu, veltījumi cilvēkiem, arī Latgalei, Grīziņkalnam, Vecrīgai un daudzas citas skaistas vārsmas.

Paldies Viļānu pilsētas bibliotēkai par skaisto pasākumu! Bet Naurim Gekišam vēlam arī turpmāk būt tikpat radošam!

Aija MIKELE-STRUŠĒLE
AUTORES foto

1-7. Rēzeknes Vēstis, Nr.39, 24.05.2024. / Pasākums
Viļānu pilsētas bibliotēkā